

BEOORDELINGSRICHTLIJN

Erkend Restauratie Voegbedrijf & Erkend Zelfstandig Werkend Restauratievoeger (BRL ERV)

Versie 1.1

Vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) op 28 juni 2013

ALGEMENE INFORMATIE BIJ DEZE UITGAVE

In deze BRL zijn de eisen opgenomen die ten grondslag liggen aan het certificaat oor het 'Erkend Restauratie Voegwerkbedrijf' (voor bedrijven) en 'Erkend Zelfstandig Werkend RestauratieVoeger' (voor personen).

De eisen voor personen zijn een speciaal voor zelfstandig werkende restauratievoegers bewerkte versie van de kwaliteitsafspraken voor bedrijven.

De vakinhoudelijke eisen aan het restauratievoegwerk zijn in de URL Restauratievoegwerk opgenomen. De URL Restauratievoegwerk geldt zowel voor de werkzaamheden van het Erkend Restauratie Voegwerkbedrijf als voor de Erkend Zelfstandig Werkend RestauratieVoeger'

De BRL is als volgt ingericht:

<u>Deel A: 'Erkend Restauratie Voegwerkbedrijf' (gericht op bedrijven)</u>	
In de BRL staan de bedrijfskundige eisen aan bedrijven, aan de vakbekwaamheid van personen, aan de interne kwaliteitsbewaking en de externe kwaliteitsbewaking (de certificerende instelling en de auditoren).	Vanaf pag. 3
<u>Deel B: Erkend Zelfstandig Werkend RestauratieVoeger (gericht op personen)</u>	
In de BRL staan de bedrijfskundige eisen aan zelfstandig werkende restauratievoegers, aan de vakbekwaamheid van deze voegers, aan de interne kwaliteitsbewaking en de externe kwaliteitsbewaking (de certificerende instelling en de auditoren).	Vanaf pag. 35

Deze beoordelingsrichtlijn heeft de volgende doelstellingen:

1. het op peil houden van vakbekwaamheid en de ethiek van het restauratie voegen
2. het actief uitwisselen en overdragen van kennis
3. ketengerichte samenwerking met andere disciplines

Bij deze BRL hoort de Uitvoeringsrichtlijn Restauratie Voegwerk (URL Restauratievoegwerk) waarin de inhoudelijke eisen aan restauratievoegwerk zijn opgenomen.

Beheer

Deze beoordelingsrichtlijn is opgesteld door dhr. K. Boeder en dhr. A. Reitsma, eindredactie Hobeón Certificering. De beoordelingsrichtlijn wordt beheerd door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM). Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Restauratiekwaliteit, ondergebracht bij ERM, beheert deze beoordelingsrichtlijn inhoudelijk. De actuele versie van deze beoordelingsrichtlijn staat op de website van ERM (www.stichtingERM.nl) en is op elektronische wijze tegen ongewenste aanpassingen beschermd. Het is niet toegestaan om wijzigingen aan te brengen in de originele en door het CCvD Restauratiekwaliteit goedgekeurde en vastgestelde teksten met het doel hieraan rechten te (kunnen) ontleen.

© 2012 Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg

Vrijwaring

ERM is behoudens in geval van opzet of grove schuld niet aansprakelijk voor schade die bij de certificatie-instelling, het gecertificeerde bedrijf of derden ontstaat door het toepassen van deze beoordelingsrichtlijn met de bijbehorende uitvoeringsrichtlijn

Inhoudsopgave

Deel A. Erkend Restauratie Voegbedrijf

1	INLEIDING	7
1.1	Algemeen	7
1.2	Onderwerp	7
1.3	Geldigheid	7
1.4	Begrippenlijst.....	7
2	PROCEDURE VOOR HET VERKRIJGEN VAN HET CERTIFICAAT	12
2.1	Start.....	12
2.2	Intakegesprek.....	12
2.3	Initiële toets	12
2.4	ISO 9000 gecertificeerde bedrijven.....	12
2.5	Afgifte van het certificaat.....	12
2.6	Eisen aan het certificaat.....	12
2.7	Externe kwaliteitsbewaking.....	12
3	EISEN AAN HET BEDRIJF.....	13
3.1	Restauratievoegbedrijf	13
3.2	Inschrijving handelsregister	13
3.2	Verzekeringen	13
3.3	Restauratiespecialiteit.....	13
3.4	Continuïteit van kennis en kunde.....	13
3.5	Bedrijfsuitrusting.....	13
3.6	Referenties	14
3.7	Opleiding, ervaring en scholingsplan	14
3.8	Werkzaamheden in eigen beheer	15
4	EISEN AAN DE ORGANISATIE	15
4.1	Beleid	15
4.2	Overlegstructuur.....	16
4.3	Inkoop	16
4.4	Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers	16
4.5	Wet- en regelgeving.....	16
5	EISEN AAN HET PROCES	16
5.1	Algemeen	16
5.2	Prijs- en contractvorming	17
5.3	Werkvoorbereiding.....	17
5.4	Uitvoering	17
5.5	Oplevering, garantie en nazorg.....	17
5.6	Evaluatie	17
6	EISEN AAN TE GEBRUIKEN PRODUCTEN	17
7	EISEN AAN DE VAKBEKWAAMHEID VAN PERSONEN.....	18
7.1	Onderwerp	18
7.2	Vereiste kennis en kunde.....	18
7.3	Beoordeling van vakbekwaamheid	18
8	EISEN AAN INTERNE KWALITEITSBEWAKING	18
8.1	Algemeen	18
8.2	Verantwoordelijkheid.....	19
8.3	Klachtenregistratie en –behandeling.....	19
8.4	Meetmiddelen.....	19
8.5	Veranderingen.....	19
8.6	Werkzaamheden melden	19
8.7	Uitbesteding	19
8.8	Externe kwaliteitsbewaking.....	19
9	EISEN AAN DE EXTERNE KWALITEITSBEWAKING	20
9.1	Algemeen	20
9.2	Frequentie	20
9.3	Sanctiebeleid.....	21
9.4	Deskundigheid	22

9.5	Onafhankelijkheid.....	22
10	LIJST VAN VERMELDE DOCUMENTEN.....	22
	BIJLAGE 1: Model tekst certificaat (bedrijf).....	23
	BIJLAGE 3: Matrix voor een systeem voor interne kwaliteitsbewaking	31
	BIJLAGE 4: Richtlijnen gebruik logo Restauratiekwaliteit	33

Deel B. Erkend Zelfstandig werkend Restauratievoeger

1	INLEIDING	35
1.1	Algemeen	35
1.2	Onderwerp	35
1.3	Geldigheid	35
1.4	Begrippenlijst.....	35
2	PROCEDURE VOOR HET VERKRIJGEN VAN DE KWALITEITSVERKLARING	35
2.1	Start.....	35
2.2	Intakegesprek.....	36
2.3	Initiële toets en toelatingsonderzoek.....	36
2.4	Afgifte van het certificaat.....	36
2.5	Eisen aan het certificaat.....	36
2.6	Externe kwaliteitsbewaking.....	37
3	EISEN AAN DE ZELFSTANDIG WERKEND RESTAURATIEVOEGER.....	37
3.1	Restauratievoeger	37
3.2	Inschrijving handelsregister	37
3.3	Verzekeringen	37
3.4	Restauratiespecialiteit.....	37
3.5	Continuïteit van kennis en kunde.....	37
3.6	Gereedschap benodigd voor voegwerk	38
3.7	Referenties.....	38
3.8	Opleiding, ervaring en scholingsplan	38
3.9	In eigen beheer	39
4	EISEN AAN DE ORGANISATIE	39
4.1	Beleid	39
4.2	Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers	39
4.3	Wet- en regelgeving.....	39
5	EISEN AAN HET PROCES	39
5.1	Algemeen	39
5.2	Prijs- en contractvorming	40
5.3	Werkvoorbereiding.....	40
5.4	Uitvoering	40
5.5	Oplevering, garantie en nazorg.....	41
6	EISEN AAN TE GEBRUIKEN PRODUCTEN	41
7	EISEN AAN DE VAKBEKWAAMHEID VAN PERSONEN.....	41
7.1	Onderwerp	41
7.2	Vereiste kennis en kunde.....	41
7.3	Na- en bijscholingsplan en competentiematrix/portfolio	42
7.4	Beoordeling van vakbekwaamheid	42
8	EISEN AAN INTERNE KWALITEITSBEWAKING	42
8.1	Algemeen	42
8.2	Meetmiddelen.....	42
8.3	Werkzaamheden melden	42
8.4	Uitbesteding	42
8.5	Externe kwaliteitsbewaking.....	42
9	EISEN AAN DE EXTERNE KWALITEITSBEWAKING	42
9.1	Algemeen	42
9.2	Frequentie	43
9.3	Sanctiebeleid.....	44
9.4	Deskundigheid	46

9.5	Onafhankelijkheid.....	47
10	LIJST VAN VERMELDE DOCUMENTEN.....	47
	BIJLAGE 1: Model tekst certificaat (zelfstandig werkende restauratievoeger)	48
	BIJLAGE 2: Eisen aan de vakbekwaamheid van personen	49
	BIJLAGE 3: Matrix voor interne kwaliteitsbewaking	54
	BIJLAGE 4. Richtlijnen gebruik logo restauratiekwaliteit.	56

DEEL A

ERKEND RESTAURATIE VOEGBEDRIJF

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

De in deel A van deze beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen worden door de certificatie-instellingen gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag voor c.q. de instandhouding van een certificaat 'Erkend Restauratie Voegbedrijf'.

Naast de eisen die in deze beoordelingsrichtlijn zijn vastgelegd, stellen de certificatie-instellingen aanvullende eisen in de zin van algemene procedure-eisen van certificatie, zoals vastgelegd in het algemeen certificatiereglement van de betreffende instelling. Via de certificatie-overeenkomst stemt het bedrijf in met het certificatiereglement van de certificatie-instelling.

Voor 'certificaathouder' dient in dit document eveneens 'aanvrager' te worden gelezen en omgekeerd.

1.2 Onderwerp

Het certificaat heeft betrekking op het werkterrein 'restauratie voegwerk' zijnde voegwerk, inboetwerk en het behandelen van gevoegde gevels, inclusief het reinigen, hakken en spoelen, en het aanbrengen van anti graffiti-systemen, ten behoeve van de fysieke instandhouding van Nederlandse beschermde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht en de hiervoor van belang zijnde voorbereidingen, vakbekwaamheid, kwaliteitsbewaking, procesbewaking en bedrijfsvoering.

1.3 Geldigheid

Met ingang van 1 november 2012 worden certificaten afgegeven op basis van het voorliggende document.

1.4 Begrippenlijst

Aandachtspunt	Een afwijking die wordt geconstateerd op punten die niet van invloed zijn op de kwaliteit van het restaureren of die geen direct risico betekenen voor het object.
Audit	Ook wel 'toets' genoemd (initiële toets, controletoes, herhalingstoets), een bezoek waarin de auditoren van een certificerende instelling vaststellen of een restauratievoegbedrijf aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf voldoet. Op basis van de bevindingen uit de audit beslist de directeur van de certificerende instelling. Bij een positief oordeel ontvangt het restauratievoegbedrijf een certificaat.
Certificaat	Bewijs dat het restauratie voegbedrijf voldoet aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf. Een certificaat wordt afgegeven door een certificerende instelling.
Certificatie-instelling	Ook certificerende instelling genoemd. De partij die verantwoordelijk is voor de externe kwaliteitsbewaking. De certificatie-instellingen voldoet aan de eisen die gesteld zijn in hoofdstuk 9 van deel A van deze BRL.

Competentie	Aangetoond vermogen om kennis, vaardigheden en/of houding en persoonlijke kwaliteiten in voorkomende situaties op adequate, doelbewuste en gemotiveerde wijze proces- en resultaatgericht toe te passen
Competentiematrix	Een overzicht van de kennis en ervaring van alle medewerkers die werkzaam zijn aan monumenten. Het bedrijf houdt hierin bij welke opleidingen en ervaringen de medewerkers hebben. Tevens houdt het bedrijf in dit overzicht bij aan welke restauratieprojecten de medewerkers hebben gewerkt en waaruit hun werkzaamheden daar bestonden. Voor de vaste ZZP-ers (en onderaannemers) die het bedrijf inhuurt voor de werkzaamheden zoals gedefinieerd in paragraaf 1.2. gelden de zelfde eisen. De diploma's of andere bewijsstukken van kennis en ervaring dienen bij het bedrijf aanwezig te zijn ter inzage van de certificerende instelling. Deze matrix wordt gebruikt om hoofdstuk 7 van deel A van deze BRL 'Eisen aan de vakbekwaamheid van personen' te kunnen toetsen.
Conserveren	De aangetroffen staat handhaven en desintegratieprocessen onderbreken.
Controletoets	Tussentijdse toets of audit waarin een auditor of auditteam van de certificerende instelling nagaat of het restauratievoegbedrijf nog aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf voldoet en de erkenning voortgezet kan worden.
Documentanalyse	Ter voorbereiding op de initiële en de herhalingsstoetsen voert de certificerende instelling een analyse uit van een vast omschreven aantal documenten die het bij het restauratie voegbedrijf heeft opgevraagd.
Externe kwaliteitsbewaking (EKB):	Een certificerende instelling bewaakt als externe partij of het systeem van interne kwaliteitsbewaking en de uitvoeringspraktijk van het voegbedrijf aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf voldoet.
EVC-traject	EVC staat voor 'Eerder Verworven Competenties'. Hierin worden de kennis en kunde (vakbekwaamheid) van een restauratievoeger door een onafhankelijke organisatie getoetst en bij positief gevolg gehonoreerd met een EVC-bewijs. Daartoe worden diploma's of andere bewijsstukken van kennis en ervaring beoordeeld en wordt er een praktijktoets afgelegd.
Gevelbehandelaar	Hakker, slijper, gevelreiniger en/of aanbrenger van anti-graffiti.

Gevelgilde	Naam van beeldmerk dat volgens de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf erkende restauratievoegbedrijven exclusief mogen voeren.
Herhalingstoets	Eerste toets of audit van een nieuwe toetscyclus van drie jaar waarin een auditteam van de certificerende instelling met verschillende auditoren nagaat of het bedrijf nog aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf voldoet en de erkenning als erkend restauratie voegbedrijf voortgezet kan worden. Een herhalingstoets in het kader van de ERV duurt een hele dag en leidt tot een nieuw certificaat. Bij Zelfstandig Werkende RestauratieVoegers: Aan een herhalingstoets gaat een herhalingsonderzoek vooraf. Een succesvol afgelegde herhalingstoets leidt tot een nieuw certificaat.
Initiële toets	Eerste toets of audit waarin een auditteam van de certificerende instelling nagaat of een restauratie voegbedrijf aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf voldoet en erkend kan worden als erkend restauratie voegbedrijf. Een initiële toets duurt een hele dag en vindt plaats met een auditteam van verschillende auditoren.
Instandhouding	Het proces van voorbereiding en uitvoering gericht op het fysiek handhaven en laten functioneren van objecten en hun onderdelen door middel van conserveren, repareren, restaureren, vernieuwen en onderhouden.
Interne kwaliteitsbewaking (IKB):	Bedrijfskwaliteitssysteem. Dit systeem waarborgt dat bedrijfsprocessen, materialen, methoden, omstandigheden en resultaten bij voortduring aan in de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf vastgestelde eisen en aan de erbij horende rapportages -en de daarin geformuleerde aandachtspunten, verbeterpunten of tekortkomingen voldoen.
Kwalificatie	Bewijs van persoonlijke eigenschappen, opleiding, training en/of werkervaring.
Monument	Een onroerend goed geregistreerd als beschermd monument door rijk, provincie of gemeente.
Onderhouden	Conserveren en/of repareren met in principe een regelmatige interval van een maximaal aantal jaren, om te voorzien in een periodiek voorzienbare behoefte en om ingrijpende werkzaamheden te voorkomen.

Opdrachtgever	De opdrachtgever van het bedrijf, in het geval van een aannemer is dit doorgaans de principaal in het bouwproces, eventueel vertegenwoordigd door zijn architect of adviseur.
Referentielijst	Een lijst die het bedrijf ter voorbereiding op de initiële toets maakt. Met de lijst toont het restauratie voegbedrijf aan dat het de afgelopen vijf jaar voor diverse opdrachtgevers restauratiewerkzaamheden heeft gerealiseerd aan monumenten (rijks-gemeentelijke- of provinciale-), beeldbepalende panden of panden in een beschermd gezicht. De lijst biedt een overzicht van alle opgeleverde werken van de laatste vijf jaar en van de onderhanden werken. Per werk wordt aangegeven of het een rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument, dan wel een beeldbepalend pand of een pand in een beschermd stads-of dorpsgezicht, betreft. Indien beschikbaar, wordt het monumentnummer, genoemd. Tevens het adres, de gerealiseerde omzet (per project en per jaar), de soort werkzaamheden en de naam van de opdrachtgever en/of architect. De omzet dient als indicatie van de omvang en complexiteit van het werk en de capaciteit van het bedrijf. Van de in uitvoering zijnde werken geeft het bedrijf een korte omschrijving van de aard en omvang van de werkzaamheden en welke medewerkers er op de projecten werkzaam zijn, met vermelding van hun taken op het werk.
Renoveren	Werkzaamheden aan een object dat niet geregistreerd is als beschermd monument, met als doel de technische en economische levensduur te verlengen en het functioneren en het comfort te bevorderen, door het moderniseren met moderne technieken en materialen en het verhogen van prestaties door het toevoegen, vernieuwen of veranderen.
Repareren	Herstellen, zo veel mogelijk plaatselijk, met zo weinig mogelijk middelen, met zo veel mogelijk hergebruik en zo weinig mogelijk vervanging, verandering of toevoeging (ook in het kader van het onderhoud).
Restaureren	Werkzaamheden aan een monument, die het onderhoud te boven gaan, inhoudende het in stand houden, revalideren en vitaliseren van een monument. Restauratie is gericht op respectvol behoud, herstel en herbestemming.
Restauratievoegbedrijf	Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die conform de wettelijke bepalingen zelfstandig en voor eigen rekening en risico het bedrijf uitoefent van voegbedrijf, (mede) gespecialiseerd in de restauratie en als duurzame organisatie

in het maatschappelijke verkeer de verantwoordelijkheid en het risico draagt voor het realiseren van restauratievoegwerk en die vertrouwd is met het restaureren van monumenten op basis van bestendige eigen kennis, ervaring en specialiteit, als prominent onderdeel in de visie, het beleid, de bedrijfsvoering, de continuïteit en de communicatie van het bedrijf en die als onderneming investeert in de hiervoor benodigde kennisuitwisseling, vaardigheden, kwaliteitszorg en samenwerking.

Scholingsplan	Een periodiek te actualiseren meerjarig document (tenminste voor twee jaar) dat beschrijft welke kennis en kunde binnen het bedrijf aanwezig is. Verder beschrijft het plan hoe deze kennis en ervaring op peil te houden, uit te wisselen en over te dragen en welke behoeften, tekorten, verbeterpunten en aandachtspunten er bestaan en hoe deze in te vullen. Het scholingsplan is een uitvloeisel van het beleidsplan met de strategische- en operationele doelstellingen van het bedrijf en is toegespitst op de bijzonderheden van het uit te voeren restauratiewerk. Daarbij wordt rekening gehouden met (verwachte) wijzigingen in processen, technieken, uitrusting, wet- en regelgeving en normatieve documenten. Bij zelfstandig Werkend RestauratieVoegers: na- en bij scholingsplan.
Tekortkoming	Een ernstige afwijking die leidt tot direct te nemen maatregelen n.a.v. een audit.
Toelatingsonderzoek	Onderzoek van de erkenningscommissie ter controle van (1) de vakinhoudelijke kennis en kunde van de aanvrager -onder andere EVC-bewijs of diploma restauratievoeger niveau III, (2) of de aanvrager daadwerkelijk in restauratie werkt (3) diverse bedrijfsmatige zaken.
Toetscyclus	De driejaarlijkse cyclus die begint met een initiële toets en een controletoets in het eerste jaar. In het tweede en derde jaar vinden twee controletoetsen plaats. Na drie jaar is de cyclus rond. In jaar vier en start een nieuwe drie jaarlijkse cyclus met een herhalingsstoets, etc.
Verbeterpunt	Een minder ernstige afwijking dan een tekortkoming, die moet leiden tot maatregelen binnen een af te spreken termijn.

Voor overige termen en definities gelden NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO/IEC 17024.

2 PROCEDURE VOOR HET VERKRIJGEN VAN HET CERTIFICAAT

2.1 Start

De aanvrager van het certificaat besluit in aanmerking te willen komen voor de kwaliteitsverklaring BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf. Vervolgens wordt de certificerende instelling benaderd om de procedure te starten. De aanvrager bereidt zich hierop voor door onderbouwing van het voldoen aan de eisen van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf te verzamelen. Het voegbedrijf beschrijft het eigen bedrijfsprofiel met aandacht voor het werkterrein, de bedrijfsgeschiedenis, specialiteiten, kennis, vaardigheden en de ethiek van restaureren.

2.2 Intakegesprek

De procedure treedt in werking op het moment dat een voegbedrijf contact opneemt met de certificatie-instelling om zich te laten certificeren. Er wordt met het bedrijf een afspraak gemaakt om een intakegesprek te voeren waarin wordt nagegaan of het bedrijf al dan niet gereed is om het certificeringstraject te starten. Op basis van het intakegesprek kan het bedrijf bepalen of en eventueel wanneer het zich wil laten certificeren. Als het bedrijf daartoe besluit neemt het contact op met de certificatie-instelling en dient het een formele aanvraag in.

2.3 Initiële toets

Ter voorbereiding krijgt de certificatie-instelling inzage in een aantal documenten waaronder een referentielijst van onderhanden en gerealiseerde werken over de afgelopen vijf jaar (zie 3.7). Tijdens de initiële toets onderzoekt de certificatie-instelling of het kwaliteitssysteem en de uitvoeringspraktijk van de aanvrager in overeenstemming is met de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf. De certificatie-instelling stelt van de initiële toets een rapportage op die als basis dient voor het verlenen van het certificaat.

2.4 ISO 9000 gecertificeerde bedrijven

Voor ISO 9000 gecertificeerde bedrijven geldt dat zij, vanaf de herhalingstoets van de tweede cyclus gebruik kunnen maken van een verkorte procedure, mits door de certificerende instelling in de eerste cyclus is vastgesteld dat de bij de ISO-9001 getoetste bedrijfsprocedures restauratievoeg-specifiek zijn ingericht. Indien bedrijven gebruik willen maken van de verkorte procedure geldt dat zij naast de hierboven genoemde documenten ook kopieën moeten overleggen van de ISO rapportages van het afgelopen jaar en een kopie van het actuele geldende certificaat. Deze rapportages worden tijdens de documentanalyse bij de herhalingstoets meegenomen in de voorbereiding van de audit. Omdat een deel van de onderwerpen uit de ERV regeling overeenkomt met onderwerpen in de ISO norm worden deze, voor zover er geen tekortkomingen zijn geconstateerd, in de beoordelingen vanaf de eerste herhalingstoets buiten beschouwing gelaten. Hiermee worden de toetsen verkort.

2.5 Afgifte van het certificaat

Het certificaat wordt conform het algemeen reglement van de certificatie-instelling afgegeven wanneer de initiële toets (2.3) in positieve zin is afgerond.

2.6 Eisen aan het certificaat

De kwaliteitsverklaring (certificaat) vermeldt:

- de (juridische) onderdelen van het bedrijf die voldoen aan deze beoordelingsrichtlijn;
- het werkterrein volgens paragraaf 1.2. van deze beoordelingsrichtlijn.
- uitgiftedatum en vervaldatum van het certificaat.
- naam en datum van vaststelling van de BRL door het CCvD Restauratiekwaliteit.

2.7 Externe kwaliteitsbewaking

Na afgifte van het certificaat wordt door de certificatie-instelling controle uitgeoefend zoals beschreven in 'Protocol uitvoering audits'.

3 EISEN AAN HET BEDRIJF

3.1 Restauratievoegbedrijf

De aanvrager of certificaathouder is een natuurlijke persoon of rechtspersoon:

- die conform de wettelijke bepalingen zelfstandig en voor eigen rekening en risico het bedrijf uitoefent van voegbedrijf, (mede) gespecialiseerd in de restauratie en
- die als duurzame organisatie in het maatschappelijke verkeer de verantwoordelijkheid en het risico draagt voor het realiseren van restauratievoegwerk en
- die vertrouwd is met het restaureren van monumenten,
- beeldbepalende panden en panden in een beschermd gezicht, op basis van bestendige eigen kennis, ervaring en specialiteit, als prominent onderdeel van de visie, het beleid, de bedrijfsvoering, de continuïteit en de communicatie van het bedrijf en
- die als onderneming investeert in de hiervoor benodigde kennisuitwisseling, vaardigheden, kwaliteitszorg en samenwerking.

3.2 Inschrijving handelsregister

De onderneming dient als voegbedrijf te zijn ingeschreven in het wettelijke handelsregister in het land van vestiging. Als bewijs daarvan moet een recent uittreksel van het betreffende handelsregister worden overgelegd aan de certificatie-instelling.

3.2 Verzekeringen

Het bedrijf dient te beschikken over een wettelijke bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering die ten minste dekking biedt tot € 2.000.000,- (geïndexeerd) per gebeurtenis.

3.3 Restauratiespecialiteit

De onderneming dient restauratieprojecten uit te voeren en dient zich met deze ervaring en specialiteit te profileren als restauratievoegbedrijf.

3.4 Continuïteit van kennis en kunde

De onderneming dient kennis, vaardigheden en kwaliteitsbewustzijn binnen de organisatie op peil te houden, ook in een periode zonder restauratieprojecten, om als restauratievoegbedrijf gekwalificeerd te blijven voor belangrijke restauratieprojecten. Als indicatie hiervoor geldt als ondergrens, tenzij anders aangetoond, dat het bedrijf gemiddeld per jaar over de laatste vijf jaar, ten minste twee mensjaren eigen medewerkers werkzaam heeft in de restauratie van monumenten, beeldbepalende panden en panden in een beschermd gezicht. Gedetacheerde werknemers die op de loonlijst staan van een directe concernrelatie tellen als eigen medewerkers in de zin van deze beoordelingsrichtlijn.

3.5 Bedrijfsuitrusting

Het bedrijf beschikt over een eigen werkplaats waarin op het restauratievak gerichte werkzaamheden verricht kunnen worden. Onder eigen werkplaats kan ook worden verstaan een werkplaats die geen juridisch eigendom is van het bedrijf maar waarmee zodanige contractuele afspraken zijn gemaakt (over onder andere kwaliteit en prioriteit) dat deze werkplaats in de praktijk functioneert als ware hij een onderdeel van het bedrijf. Op deze afspraken is paragraaf 5.4 'Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers' onverminderd van toepassing.

De bedrijfs- en opslagruimten en de bedrijfsinrichting en -uitrusting dienen aan de aard en omvang van de werkzaamheden te zijn aangepast en dienen te waarborgen dat de kwaliteit van materialen, werkzaamheden, omstandigheden en resultaten beheersbaar is.

Dit geldt eveneens voor werkzaamheden aan het object in situ, (de)montage, transport en opslag.

3.6 Referenties

Het bedrijf toont aan dat het restauratievoegprojecten met voldoende moeilijkheidsgraad aan geregistreerde monumenten succesvol kan uitvoeren en ook uitvoert en dat het vertrouwd is met de kennis- en arbeidsintensieve restauratievoegwerkzaamheden aan Nederlandse monumenten. Dit kan blijken uit het feit dat het bedrijf gedurende vijf jaar voorafgaande aan de aanvraag voor diverse opdrachtgevers restauratievoegwerkzaamheden heeft gerealiseerd aan monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd gezicht. Van deze werkzaamheden dient het proces verbaal van oplevering, of een andersoortig bewijs beschikbaar te zijn. In een referentielijst houdt het bedrijf alle opgeleverde en onderhanden werken van de laatste vijf jaar bij. Een actuele referentielijst wordt door het restauratie voegbedrijf bij de voorbereiding van iedere toets aan de certificerende instelling aangeleverd.

Bij de beoordeling van de moeilijkheidsgraad zijn de volgende criteria van belang:

- De kwaliteit van de opgeleverde werken; deze wordt beoordeeld tijdens het projectbezoek, en kan daarnaast aangetoond worden door bijvoorbeeld opleverlijsten, klanttevredenheidsonderzoeken en klanttevredenheidsverklaringen
- De moeilijkheidsgraad van de werken; ook deze wordt beoordeeld tijdens het projectbezoek.

Het bedrijf moet op een gestructureerde en vastgelegde methode achter de mening van de opdrachtgever komen. Dit kan via klanttevredenheidsonderzoeken, het in laten vullen van verklaringen of bijvoorbeeld het aangaan van een dialoog. Deze 'klanttevredenheidsverklaringen' dienen vastgelegd te worden.

3.7 Opleiding, ervaring en scholingsplan

Het bedrijf dient een aantoonbare actieve rol te spelen in het in- en extern uitwisselen en overdragen van kennis en ervaring ten behoeve van de continuïteit van het voegvakmanschap in de restauratie. Binnen het bedrijf dient toereikende kennis aanwezig te zijn, toegespitst op de bijzonderheden van het uit te voeren restauratiewerk, overeenkomstig hoofdstuk 7 van deel A van deze BRL 'Eisen aan de vakbekwaamheid van personen'.

De bedrijfsvoering dient te gebeuren onder verantwoordelijkheid van een persoon met een aantoonbare vakbekwaamheid. Dit kan blijken uit het feit dat de ondernemer en/of de bedrijfsleider gedurende vijf jaar voorafgaande aan de aanvraag onafgebroken in de restauratiebranche werkzaam zijn.

Kennis, inzicht en vaardigheden van leidinggevenden en medewerkers die betrokken zijn bij de bedoelde werkzaamheden dienen te zijn afgestemd op de inhoud van deze beoordelingsrichtlijn. De eisen aan opleiding en/of ervaring gelden slechts voor zover deze relevant zijn voor de functie van de betrokkene.

Van alle medewerkers die werkzaam zijn aan monumenten houdt het bedrijf in een competentiematrix bij welke opleidingen en ervaringen de medewerkers hebben. Tevens houdt het bedrijf in dit overzicht bij aan welke restauratieprojecten de medewerkers hebben gewerkt en waaruit hun werkzaamheden daar bestonden. Voor de vaste ZZP-ers (en onderaannemers) die voor het bedrijf werkzaam zijn op het gebied van restauratievoegwerk zoals omschreven in paragraaf 1.2 'Onderwerp' van deze BRL gelden dezelfde eisen.

Per persoon houdt het bedrijf een curriculum vitae bij met de voor restauratie en instandhouding relevante opgedane opleidingen en ervaring. Voor medewerkers die geen diploma's hebben dienen EVC bewijzen aanwezig te zijn of andere bewijzen die aantonen dat deze personen voldoen aan de eisen uit hoofdstuk 7 van deel A van deze BRL. In het bedrijf dient een specifiek meerjarig scholingsplan te functioneren, op basis van de aanwezige behoefte en rekening houdend met eventueel geconstateerde tekortkomingen, verbeterpunten en aandachtspunten,

Voor bovenvermelde aspecten dienen in het bedrijf toereikende middelen beschikbaar te zijn.

Het bedrijf is in het bezit van literatuur, relevante publicaties (zoals wet- en regelgeving) en periodieken op het terrein van restauratie en bezit relaties met (kennis)organisaties die zich bezig houden met restauratie. Het bedrijf heeft een systeem ontwikkeld om de vergaarde kennis binnen de organisatie te verspreiden en over te dragen waardoor de medewerkers die restauratiewerkzaamheden uitvoeren op de hoogte zijn van de (nieuwe) ontwikkelingen op hun vakgebied. Op het werk moet aangetoond worden dat van toepassing zijnde voorschriften of adviezen van restauratiedeskundigen met betrekking tot gebruik van materialen en technieken worden nageleefd of dat er bewust van wordt afgeweken. Als er wordt afgeweken moet dat gemotiveerd worden.

Het bedrijf kan aantonen dat deze kennis en ervaring daadwerkelijk worden toegepast.

Het bedrijf beschikt over informatiebronnen die relevant zijn voor de ontwikkeling van kennis en bekwaamheden van medewerkers.

Het bedrijf regelt in het kader van opleidingen de volgende aspecten:

1. het actueel bijhouden van een scholingsplan. De daadwerkelijke uitvoering van de scholingsplannen wordt aangetoond aan de hand van door medewerkers behaalde diploma's, getuigschriften etc.;
2. overzicht van eventuele kennistekorten/ -behoeften bij medewerkers en het bedrijf en de hieruit volgende scholingstrajecten die wel of niet met goed gevolg zijn afgerond;
3. het opleiden van leerlingen;
4. het beschikbaar stellen van cursusmateriaal
5. het overdragen van kennis van beheer, onderzoek en documentatie zodat deze in de praktijk kan worden toegepast.

3.8 Werkzaamheden in eigen beheer

Het bedrijf verzorgt het calculeren en het opstellen van offertes in eigen beheer. In de offertes en overeenkomsten van het bedrijf wordt voor het omschrijven van de kwaliteitseisen van het restauratievoegwerk verwezen naar deze BRL en URL.

4 EISEN AAN DE ORGANISATIE

4.1 Beleid

De onderneming heeft in de eigen organisatie een beleid gedocumenteerd, bekend gemaakt en doorgevoerd:

- gebaseerd op
  - een strategische visie
  - een analyse van de concurrentiepositie
  - een analyse van eigen sterkten, zwakten, kansen en risico's
  - een risicoanalyse van de kritieke kenmerken voor kwaliteitsbeheersing
- met aandacht voor
  - de eigen positie in de restauratiemarkt
  - ketengerichte afstemming en verbetering
  - wet- en regelgeving
  - Arbo-beleid
  - personeelszaken (inclusief kennis en kunde van de medewerkers)
  - maatschappelijk verantwoord ondernemen
- voorzien van SMART¹ geformuleerde doelstellingen
- dat voorwaarden schept voor uitvoering van het beleid
- inclusief kwaliteitszorg en verbetermanagement

De onderneming dient aannemelijk te maken, dat de continuïteit van het bedrijf is gewaarborgd.

¹ Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

4.2 Overlegstructuur

Om een volledige informatieoverdracht en stroomlijning van de activiteiten te kunnen waarborgen heeft het bedrijf een heldere overlegstructuur, gebaseerd op een analyse van de overdrachtmomenten.

Met betrekking tot de afzonderlijke overleggen wordt door het bedrijf bepaald:

- Wie aanwezig zijn bij het overleg.
- In welke frequentie of op welke momenten het overleg plaats dient te vinden.
- Of vastlegging van het overleg dient plaats te vinden, of het verslag wordt verspreid en op welke wijze dit gebeurt en wie hiervoor verantwoordelijk is.

4.3 Inkoop

Het bedrijf heeft omschreven welke functionarissen welke (teken-)bevoegdheden hebben in het inkoopproces. Als de voorbereiding en inkoop gebeuren door verschillende functionarissen, dan dient de overdracht van de juiste en volledige informatie te worden gewaarborgd.

4.4 Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers

Om een juiste selectie van onderaannemers en toeleveranciers te maken, worden deze beoordeeld op door het bedrijf geformuleerde relevante selectiecriteria. Door middel van selectie kiest het restauratievoegbedrijf tussen die bedrijven of personen waarvan hij heeft beoordeeld dat deze kwalitatief goed werk leveren en dat onder de juiste voorwaarden doen.

Het bedrijf omschrijft op welke momenten en op welke criteria het zijn leveranciers en onderaannemers selecteert en beoordeelt.

Het bedrijf registreert en archiveert de selecties en beoordelingen.

4.5 Wet- en regelgeving

Het bedrijf dient, ongeacht deze beoordelingsrichtlijn, te voldoen aan de relevante gemeentelijke, provinciale, nationale en internationale wet- en regelgeving (onder andere de Arbo, omgevingsvergunning- monumenten).

5 EISEN AAN HET PROCES

5.1 Algemeen

Indien het object als monument is geregistreerd door rijk, provincie of gemeente, dan mogen de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Monumentenwet of de provinciale of gemeentelijke monumentenverordening. Het bedrijf dient zich er bij de opdrachtgever van te vergewissen of de werkzaamheden een monument betreffen en of er vergunnings- en subsidievoorwaarden van toepassing zijn.

Indien een opdrachtgever, architect of adviseur geen doorslaggevend gewicht toekent aan spelregels en principes in het kader van deze beoordelingsrichtlijn, dan dient het bedrijf zijn opdrachtgever aantoonbaar te waarschuwen.

Het bedrijf gaat na welke aspecten nadere studie vragen in het belang van de te verrichten werkzaamheden.

In overleg met de opdrachtgever stelt hij vast of documentatie en/of onderzoek nodig is door een onafhankelijke ter zake kundige.

Het bedrijf stelt vast of de in zijn bedrijf beschikbare kennis en technieken toereikend zijn, en zo niet, op welke wijze hierin wordt voorzien.

Het bedrijf stelt vast of de doelstellingen (het 'motto') van de werkzaamheden en de verwachtingen van de opdrachtgever niets aan duidelijkheid te wensen over laten (eenduidigheid, prioriteiten en beslisriteria).

Om inzicht te krijgen in de historische waarde en de diverse risico's van het werk dient het bedrijf te zorgen voor een opname en identificatie van de cultuurhistorische waarde en de technische staat, dan wel vast te stellen dat deze opname en identificatie is verzorgd, voor zover relevant voor het betreffende werk.

5.2 Prijs- en contractvorming

Om te waarborgen dat het proces van prijs en contractvorming op een zorgvuldige en correcte wijze verloopt dient het bedrijf:

- verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder vast te leggen;
- standaard contracten en voorwaarden voor essentiële en regelmatig terugkerende onderdelen te ontwikkelen; en
- op de hoogte te zijn van wet en regelgeving.

5.3 Werkvoorbereiding

In dit proces van werkvoorbereiding toont het bedrijf de volgende aspecten aan:

- de overall planning, waarin de inzet van personeel, materiaal en materieel en relevante deadlines (onder andere in verband met levertijden en de huur van materieel) zijn opgenomen;
- Omschrijving van de werkzaamheden, materialen en technieken;
- de risicoanalyse in ieder geval m.b.t. veiligheid en (restauratie-)kwaliteit (constructies, materialen, technieken, afwerking, cultuurhistorische waarden).

5.4 Uitvoering

De werkzaamheden dienen, behoudens onverwachte bevindingen tijdens de voortgang, te corresponderen met de hierboven bedoelde werkvoorbereiding. Het bedrijf draagt zorg voor een zo tijdig mogelijke signalering van onverwachte bevindingen.

Van het bestaande materiaal met historische waarde dient een maximum gehandhaafd te zijn voor zover dit in de fysieke samenhang mogelijk en redelijk is.

Verantwoording van bevindingen, werkzaamheden en gemaakte keuzes gebeurt voortdurend met een nauwkeurige, analytische en kritische documentatie.

De werkzaamheden dienen voortdurend te worden afgestemd op de bevindingen tijdens de voortgang, rekening houdend met de cultuurhistorische waarden van het bestaande werk, in het werk aan te treffen bijzonderheden (ook onvoorziene zaken), voor het werk gekozen restauratie-uitgangspunten en de beperkingen van het werk.

5.5 Oplevering, garantie en nazorg

Het bedrijf heeft omschreven hoe het opleverproces wordt ingevuld.

Het bedrijf beschikt over een opleveringsdossier waarin in ieder geval de volgende aspecten zijn opgenomen:

- Het proces-verbaal van oplevering;
- De verstrekte garanties;
- (de relevante onderdelen van) het projectplan;
- De contractuele bepalingen betreffende de nazorg.

5.6 Evaluatie

Het bedrijf heeft omschreven hoe zij het proces van evalueren invult. Hierbij geeft het bedrijf aan in welke gevallen er projectevaluaties gehouden worden, wie er aanwezig zijn wat en hoe de uitkomsten worden verwerkt en wat er mee gebeurt. De doelstellingen van het bedrijf die betrekking hebben op het uitvoeringsproces worden in de evaluatie opgenomen.

6 EISEN AAN TE GEBRUIKEN PRODUCTEN

De producten dienen te voldoen aan de eisen in de Uitvoeringsrichtlijn Erkend Restauratie Voegwerk

7 EISEN AAN DE VAKBEKWAAMHEID VAN PERSONEN

7.1 Onderwerp

De eisen aan de vakbekwaamheid van personen hebben betrekking op de volgende werkzaamheden ten behoeve van de fysieke instandhouding van gevoegde gevels van beschermde monumenten en beeldbepalende panden en panden in beschermde gezichten in Nederland:

- calculeren, werkvoorbereiding en leiding geven (zowel aan het bedrijf als op de steiger)
- inboeten
- voegen
- reinigen, bijvoorbeeld van graffiti, en hakken
- (na)behandelen van gevoegde gevels, bijvoorbeeld met anti-graffiti

De eisen zijn van toepassing op:

- Directie
- Bedrijfsleider, eventueel afzonderlijk voor:
  - calculator
  - werkvoorbereider
- Medewerker, eventueel afzonderlijk voor:
  - Voeger
  - Metselaar
  - Gevelbehandelaar (reinen, hakken en nabehandelen)

7.2 Vereiste kennis en kunde

De vereiste kennis en kunde van de directie, een bedrijfsleider of ander kader personeel, de voorman/leiding op de steiger en een medewerker staan samengevat in de tabel in bijlage 2. Het bedrijf dient aan te tonen dat het personeel voldoet aan de eisen van vakbekwaamheid zoals vastgelegd in de tabel in Bijlage 2. Dit kan door aan te tonen dat de kennis van het personeel overeenstemt met eindtermen van opleidingen, EVC-standaarden, kwalificatiedossiers en beroepscompetentieprofielen.

Van alle medewerkers die werkzaam zijn aan monumenten heeft het bedrijf in een competentiematrix een overzicht van kennis en ervaring. Daarnaast beschikt het bedrijf over een actueel meerjarig scholingsplan.

7.3 Beoordeling van vakbekwaamheid

De vakbekwaamheid wordt beoordeeld tijdens audits die uitgevoerd worden in het kader van deze BRL, deel A en de bijbehorende uitvoeringsrichtlijn. De beoordeling gebeurt aan de hand van door het bedrijf uitgevoerde projecten en aan de hand van bewijzen zoals aangegeven in paragraaf 7.2.

8 EISEN AAN INTERNE KWALITEITSBEWAKING

8.1 Algemeen

De aanvrager dient een actueel en doeltreffend functionerend systeem voor interne kwaliteitsbewaking (IKB) te hebben ingevoerd. Dit IKB dient aantoonbaar te waarborgen dat de materialen, werkzaamheden, omstandigheden en resultaten bij voortdurende aan de vastgestelde eisen voldoen.

Het systeem dient ten minste de onderwerpen te regelen die zijn aangegeven in de 'Matrix voor een systeem voor interne kwaliteitsbewaking' (Bijlage 3) op een wijze die is toegesneden op restauratie en renovatie. Facultatief is daarbij de mogelijkheid om voorafgaande aan de in gangscotrolle gebruik te maken van standaard inkoopspecificaties.

De controles en registraties bij de ingangscntrole en tijdens het voortbrengingsproces dienen ten minste betrekking te hebben op die kenmerken die zonder destructief onderzoek niet meer waarneembaar zijn aan het eindresultaat.

Het kwaliteitssysteem en de gang van zaken in de praktijk dienen met elkaar te corresponderen en dienen voortdurend te worden aangepast aan gewijzigde omstandigheden, voorschriften en voortschrijdende inzichten.

8.2 Verantwoordelijkheid

Het kwaliteitsbeleid maakt een volwaardig en samenhangend onderdeel uit van het bedrijfsbeleid en de directieverantwoordelijkheid.

8.3 Klachtenregistratie en –behandeling

De certificaathouder dient een aantoonbaar goed functionerende klachtenregistratie en -behandeling te hebben als integraal onderdeel van het systeem voor interne kwaliteitsbewaking (IKB). Per klacht dient te zijn aangegeven hoe de klacht is geanalyseerd en afgehandeld.

8.4 Meetmiddelen

De aanvrager dient te beschikken over de voor hem relevante meetmiddelen om in eigen beheer de kwaliteitsaspecten te bewaken van ten minste de onderdelen/punten zoals vermeld in de URL Restauratie Voegwerk behorende bij deze beoordelingsrichtlijn.²

Indien de certificaathouder een extern laboratorium inschakelt in het kader van deze beoordelingsrichtlijn dient deze door de certificatie-instelling te zijn goedgekeurd.³

8.5 Veranderingen

De certificaathouder dient veranderingen in het kwaliteitssysteem voorafgaand aan de eerstvolgende toets schriftelijk te melden aan de certificerende instelling.

8.6 Werkzaamheden melden

De certificaathouder dient op verzoek een lijst van actuele werken of referentielijst te sturen aan de certificerende instelling.

8.7 Uitbesteding

Uitbesteding van werkzaamheden kan alleen onder certificaat als het gebeurt aan een bedrijf met een gelijkwaardig certificaat of aan een erkend zelfstandig werkende voeger. Uitbesteding van ondersteunende werkzaamheden zoals steigerwerk kan zonder deze voorwaarde.

8.8 Externe kwaliteitsbewaking

De certificaathouder dient medewerking te verlenen aan de door of namens de certificatie-instelling uit te voeren controlewerkzaamheden door toegang tot het bedrijf en de werken te verlenen en desgevraagd in alle relevante documenten inzage te verschaffen en monsters ter beschikking te stellen.

---

² De Uitvoeringsrichtlijn is hier bepalend. Afhankelijk van het type werk kan het gaan om het Karstenbuisje en/of een Voeghardheidsmeter Type PM op basis van de Schmidt pendelhamer, gemodificeerd volgens de methode TNO-IBBC.

³ Voor voegwerk zal de noodzaak hiervan beperkt blijven tot bijzondere omstandigheden

9 EISEN AAN DE EXTERNE KWALITEITSBEWAKING

9.1 Algemeen

De certificatie-instelling moet voor het werkterrein 'bouw' op basis van NEN-EN-ISO 9001 zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie.

De certificatie-instelling moet een overeenkomst hebben gesloten met de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) om deze beoordelingsrichtlijn te gebruiken. De certificatie-instelling dient het curriculum vitae van de auditors ter goedkeuring te verstrekken aan de Stichting ERM. De certificatie-instelling rapporteert ten minste jaarlijks (in maart) aan de Stichting ERM over de uitgevoerde certificatiwerkzaamheden in het kader van deze beoordelingsrichtlijn. In deze rapportage moeten de volgende onderwerpen zijn opgenomen:

- aantal ontvangen certificatie-aanvragen
- aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar
- aantal certificaathouders aan het einde van het verslagjaar
- aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar
- aantal uit te voeren audits in het verslagjaar
- aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar
- aantal opgeschorte certificaten
- aantal ingetrokken certificaten
- aantal beëindigde certificaten
- algemene rapportage over de auditbevindingen per controle aspect in hoofdlijnen en in detail per scope, waarbij de volgende onderdelen worden beschreven:
  - trends in tekortkomingen
  - eventuele overige zaken die naar het oordeel van de Certificerende Instelling voor het CCvD Restauratiekwaliteit van belang zijn
  - ontvangen klachten van derden
  - sancties / vervolgacties, waarbij de volgende onderdelen worden beschreven:
    - schriftelijke waarschuwingen
    - extra bezoeken
    - opschortingen van certificaten
    - intrekking van certificaten
  - aantal uitgevoerde toelatingsonderzoeken
  - aantal gecertificeerde organisaties
  - de kwalificaties van het certificatiepersoneel.

9.2 Frequentie

De certificatie-instelling controleert met een basisfrequentie van twee keer per jaar of het bedrijf (nog) voldoet aan de eisen uit de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf . Zo nodig kan de certificerende instelling bovenvermelde basisfrequentie in overleg met het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit bijstellen. Op grond van de bevindingen van de certificerende instelling kan de individuele frequentie hiervan afwijken.

Voor een respijtperiode van 6 maanden kan gebruik gemaakt worden indien het bedrijf tijdelijk geen werk in uitvoering heeft.

In verband met de economische crisis geldt tussen de periode van 1 juli 2013 t/m 31 december 2014 een additionele respijtperiode van 1 jaar. Deze kan verlengd worden door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van de ERM.

Voorwaarde is dat het bedrijf een melding doet aan de CI zodra een in aanmerking komend werk onderhanden is (de termijn van 12 maanden niet nodeloos benutten).

9.3 Sanctiebeleid

De certificatie-instelling kan sancties treffen tegen het bedrijf. De certificatie-instelling hanteert de volgende regels en gradaties:

Een aandachtspunt is een afwijking die wordt geconstateerd op punten die niet van invloed zijn op de kwaliteit van het restaureren of die geen direct risico betekenen voor het object. Bijvoorbeeld als er een personeelsdossier incompleet is. Kleine afwijkingen in de kwaliteit met een incidenteel karakter kunnen ook als aandachtspunt benoemd worden. Bijvoorbeeld wanneer een auditor constateert dat de kleur van een voeg niet geheel overeenkomt met het opgezette proefstuk. Een aandachtspunt wordt vermeld in de rapportage en gecontroleerd bij de volgende toets.

Bij certificaathouders wordt bij de terugkoppeling de afspraak gemaakt, over de uiterste termijn waarbinnen het punt verbeterd dient te zijn. Bij een aanvrager wordt geen termijn gesteld. Is er geen gevolg aan gegeven wordt het een verbeterpunt.

Een verbeterpunt is een minder ernstige afwijking dan een tekortkoming., die moet leiden tot maatregelen binnen een af te spreken termijn. Het kan een inhoudelijk punt betreffen zoals slecht uitgehakte voegen of ontbrekende documentatie. Het kan ook gaan om een eerder geformuleerd aandachtspunt dat niet opgepakt is.

Een bedrijf mag niet meer dan drie verbeterpunten hebben.

Bij certificaathouders wordt bij de terugkoppeling de afspraak gemaakt, over de uiterste termijn waarbinnen het punt verbeterd dient te zijn. Bij een aanvrager wordt geen termijn gesteld. Bij drie verbeterpunten wordt het uitreiken van een certificaat aangehouden. Een bestaand certificaat wordt tijdelijk opgeschort. Als het bedrijf (binnen drie maanden) bewijs levert dat het /de verbeterpunt (en) verholpen is/zijn wordt de opschorting ongedaan gemaakt. Bij de volgende toets wordt gecontroleerd of de maatregelen ook structureel ingebed zijn in de organisatie. Is er geen gevolg aan gegeven, dat wordt het een tekortkoming.

Een tekortkoming is een ernstige afwijking die moet leiden tot direct te nemen maatregelen naar aanleiding van een audit. Een bedrijf mag geen tekortkoming hebben. Bij certificaathouders wordt bij de terugkoppeling de afspraak gemaakt ,dat de uiterste termijn waarbinnen het punt verbetert dient te zijn is 3 maanden is.

Bij een aanvrager wordt geen termijn gesteld. Bij een tekortkoming wordt het uitreiken van een certificaat aangehouden. Een bestaand certificaat wordt tijdelijk opgeschort. Als het bedrijf binnen drie maanden bewijs levert dat de tekortkoming is verholpen wordt een certificaat afgegeven, dan wel wordt de opschorting ongedaan gemaakt. Bij de volgende toets wordt gecontroleerd of de maatregelen ook structureel ingebed zijn in de organisatie.

Tabel sanctiebeleid

Verbeterpunten	Tekortkomingen	Maatregel	Sanctie
1 tot 3		Omschrijving te treffen maatregel(en) binnen 3 maanden	
6 of meer		Omschrijving te treffen maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing
Meer dan 3			Aanhouden/opschorten certificaat
	1	Omschrijving uitgevoerde maatregel(en) binnen 3 maanden	Aanhouden/opschorten certificaat
	3 tot 5	Omschrijving uitgevoerde maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing
	Meer dan 5	Omschrijving uitgevoerde	Omschrijving getroffen

		maatregelen binnen 1 maand.	maatregelen binnen 1 maand.
--	--	-----------------------------	-----------------------------

9.4 Deskundigheid

De certificerende instelling dient voor het auditen en voor de beoordeling van rapporten van een auditor functionarissen in te zetten met een opleiding, kennis en ervaring overeenkomstig onderstaande tabel.

De auditor dient ten minste een keer per jaar met de certificatie-instelling actief deel te nemen aan een gezamenlijke evaluatiedag die indien nodig leidt tot aanbevelingen voor aanpassing of verbetering van de BRL ERV aan het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit.

Certificatiepersoneel	Opleiding	Kennis en Ervaring
Auditor (restauratiedeskundige)	HBO-niveau	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monumentenzorg, restauratietechniek en met name restauratieuitvoering en restauratievoegwerk ▪ Bouwkunde, eventueel in combinatie met architectuurhistorie of kunsthistorie ▪ Ten minste tien jaar actief betrokken zijn bij restauratieprojecten ▪ Auditing ▪ Is de algemene pensioengerechtigde leeftijd nog niet gepasseerd, of ten hoogste met vijf jaar. ▪ Onafhankelijk van het bedrijf, de te beoordelen objecten en de bij de planvorming, begeleiding of uitvoering hiervan betrokken partijen ▪ Curriculum vitae ter goedkeuring naar de Stichting ERM.
Auditor (bedrijfsvoering, kwaliteitszorg, certificering)		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lead auditor ISO
Beslissers	HBO-niveau	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Managementervaring ▪ Kennis van certificatie en minimaal 5 jaar ervaring met certificeren ▪ Kennis van accreditatiecriteria

9.5 Onafhankelijkheid

Degenen die de audits uitvoeren, mogen op geen enkele wijze betrokken zijn bij de planvorming, begeleiding of uitvoering van objecten die tijdens de audits worden beoordeeld.

Bij herhalingstoetsen wordt na ten hoogste zes jaren de auditor van de voorgaande toetsen vervangen door een andere auditor om een evenwichtige beoordeling over langere termijn te verkrijgen.

10 LIJST VAN VERMELDE DOCUMENTEN

NEN-EN-ISO 9001:2008 Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen
 NEN-EN-ISO/IEC 17024 Conformiteitsbeoordeling - Algemene eisen voor instellingen die
 persoonscertificatie uitvoeren (persoonscertificering)
 IAF GD 24:2009 Toelichting op ISO/IEC 17024:2003

Indien achter het nummer van een gecorrigeerde of aangevulde norm een jaartal is geplaatst, betreft dit het jaar waarin de laatst gepubliceerde correctie of aanvulling is uitgegeven.

BIJLAGE 1: Model tekst certificaat (bedrijf)

Het certificaat is afgegeven conform de BRL Erkend Restauratie Voegbedrijf en Erkend Zelfstandig Werkend Restauratievoeger aan het restauratievoegbedrijf....., gevestigd.....

De goedkeuring is afhankelijk van het blijvend voldoen aan de eisen zoals opgenomen in de BRL Erkend Restauratie Voegwerk, hetgeen door de certificerende instelling periodiek zal worden beoordeeld.

Dit certificaat heeft betrekking op het werkterrein 'restauratie voegwerk' zijnde voegwerk, inboetwerk en het behandelen van gevels, inclusief het reinigen, hakken en spoelen en het aanbrengen van anti-graffiti systemen, ten behoeve van het de fysieke instandhouding van Nederlandse beschermde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht en de hiervoor van belang zijnde voorbereidingen, vakbekwaamheid, kwaliteitsbewaking, procesbewaking en bedrijfsvoering.

Nadere informatie over het certificaat en de van toepassing zijn de eisen uit de Beoordelingsrichtlijn ERV kunt u opvragen bij de gecertificeerde onderneming. De Beoordelingsrichtlijn wordt beheerd door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg.
Dit certificaat bestaat uit 1 pagina.

Nummer:

Afgifte:

Vervaldatum:

Op het certificaat worden vermeld: het logo Restauratiekwaliteit, het logo Gevelgilde en het logo van de certificerende instelling.

BIJLAGE 2: Eisen aan de vakbekwaamheid van personen

Deze bijlage hoort bij paragraaf 7.2.

Toelichting op onderstaande tabel :

Leiding 1. heeft betrekking op de vakinhoudelijk leidinggevende directie (dus niet op een interimmanager of aandeelhouder) en kaderpersoneel; Leiding 2. heeft betrekking op de leiding op de steiger/voorman.

Jaar 1, 2, 3 of 4 heeft betrekking op het jaar van certificering. Als er 'jaar 1' staat dient de medewerker de competentie in het eerste jaar dat het restauratievoegbedrijf erkend wordt te beheersen, etc.

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker
Voorbereiden	Vergunningplicht volgens wet- en regelgeving			X	X	
	Ouderdom, authenticiteit en bouwsporen		Herkennen van bouwsporen en waardevolle onderdelen	X	X Jaar 4	X
	Prestatie-eisen van het Bouwbesluit			X	X	
	Toepassingsgebieden restauratiebaksteen en morteltypen volgens URL tabel 2			X	X	X Jaar 3
	Kenmerken van materialen: mortels op basis van cement, mortels op basis van kalk en kalk/tras (herkomst, samenstelling, variëteiten, eigenschappen, duurzaamheid, gedrag onder extreme omstandigheden, uiterlijk, behandeling, bewerkbaarheid, normen, controle)	Kiezen juiste materialen		X	X	X Jaar 3 (Minimaal 1 per ploeg van 2)
	Kenmerken van technieken	Kiezen juiste technieken		X	X	X Jaar 3
	De inhoud van relevante verwerkingsvoorschriften (voorschriften voor transport, opslag, verwerking, beheer en onderhoud), gebruik- aanwijzingen, normen, praktijkrichtlijnen, beoordelings- richtlijnen en kwaliteitsverklaringen die horen bij gebruikte materialen, technieken en uitrusting			X	X	
	Hydrauliteitsklassen van mortels op basis van kalk of kalk/tras			X	X	X Jaar 3
	Begrippen volgens URL § 1.1 en §4.3.2, CUR-Aanbeveling 61, Bouwstenen voor de Richtlijn Restauratiebaksteen & Metselmortels			X	X	X

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker
Vorbereiden	Publicaties Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Amersfoort: Brochure Techniek 2: Voegwerk, versie 2007 Brochure Techniek 4: Baksteenmetselwerk, Scheuren en herstel, versie 2009 Brochure Techniek 37: Het gebruik van kalkmortel, versie 2003			X	X Jaar 2	X Jaar 4
	Rapport TU 2007: Kwaliteitseisen Restauratiebaksteen Kwaliteitseisen Metselmortels in KalkBouwstenen voor de Richtlijn Restauratiebaksteen & Metselmortels		Omgaan met papieren of digitale kennisdragers, vakliteratuur, rapporten en adviezen	X Jaar 1	X Jaar 2	
			Werken met en kunnen vertalen van rapportages van de Monumentenwacht, de Rijksgebouwendienst en/of van vergelijkbare instellingen	X	X	
	BRL 2826 Vervaardiging van metsel- en lijmwerkconstructie en/of voegwerk			X	X	
	BRL 1904 Droge cementgebonden mortels			X	X	
	Verpakking, opslag en transport van materialen			X	X	X
	Voeghardheidsklassen cementgebonden mortel volgens CUR-aanbeveling 61 tabel 1 + 2			X		X Jaar 2
		Omschrijven aandachtspunten en mogelijke knelpunten in een project		X	X	
		Opnemen staat (technisch en bouwhistorisch)		X	X	
		Beoordelen opneming		X	X	
		Beoordelen uitvoerbaarheid prijsaanvraag, bestek/werkomschrijving, detailleringen		X		
		Opdrachtgever waarschuwen voor afwijkingen, tegenstrijdigheden en/of consequenties		X	X	
		Bepalen aanpak		X	X	

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker
Voorbereiden		Vooraf vastleggen mortelsamenstelling		X	X	X
			Aansturen van medewerkers en/of onderaannemers naar technische en historische eisen	X	X	
			Vijf jaar ervaring met restauratiewerkzaamheden aan monumenten en/of beeldbepalende panden in een beschermd gezicht, speciaal voor voegwerk, reiniging en (na)behandeling van gevoegde gevels	X	X	
Herstellen / Inboeten	Metselverbanden			X		X
		Beoordelen ondergrond voor inboetwerk.		X	X	X
		Vooraf vastleggen werkwijze verwijderen stenen		X	X	
	Eisen aan inboetwerk volgens paragraaf 5.1.3 van de URL			X	X	
	BRL 1007 Metselbaksteen			X	X	
		Het maken van tanden en inkassingen voor inboetwerk		X	X	X
		Uitboren of uithakken aangetaste en beschadigde stenen		X	X	X
	Eisen aan te (her)gebruiken stenen	Keuren te (her)gebruiken stenen		X	X	X
			Metselaar 3 Metselaar (Allround Metselaar herstel en restauratie) Crebo 94822	X	X	X
	CUR-Aanbeveling 61:1998 Het voegen van metselwerk			X	X	

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker
Voegen	Soorten voegwerk (type, kleur, structuur/textuur)	Nader onderzoek mortelsamenstelling, verband, afwerking, type, kleur, structuur/textuur, vormen van voegwerk		X	X	
		Nader onderzoek naar de oorzaak van problemen		X	X	
		Beoordelen noodzaak metingen		X	X	
	Kenmerken van ondergronden: baksteen, natuursteen, kalkzandsteen, voegruimte	Beoordelen ondergrond voor voegwerk		X	X	X
		Vooraf overeenkomen kleur en structuur van voegwerk		X	X	
		Beoordelen noodzaak bijzondere eisen aan voegspecie en voegwerk, zoals verwerkbaarheid, porositeit, weerstand tegen zoutbelasting, liggende delen, vernieuwen voegwerk in gehydrofobeerd metselwerk.		X	X	X Jaar 3
		Het organiseren van een keuring als de voegspecie moet voldoen aan aanvullende eisen.		X	X	
		Vastleggen gekozen proefstuk in een verslag met afbeelding		X	X	
		Het controleren op waterkerende voorzieningen, dakbedekking, muurafdekkingen, goten, hemelwaterafvoer		X	X	X

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker	
Voegen		Het controleren van steigerwerk		X	X	X	
		Het controleren van metselwerk op speciemetten, witte uitslag en andere vervuiling.		X	X	X	
		Het controleren van de metselvoegen (vol en zat)		X	X	X	
		Het controleren achter metselprofielen		X	X	X	
		Ondergrond voorbereiden		X	X	X	
		Het correct reinigen van de voegruimte		X	X	X	
		Het controleren van de vochtigheid van het metselwerk voor het voegen		X	X	X	
		Benodigde diepte van de te verwijderen voeg	Handmatig uithakken		X	X	X
		Minimale en maximale voegmassa	Inslijpen lintvoeg		X	X	X
			Het mengen van componenten op de juiste wijze.		X	X	X
			Het beschermen van het mengsel tegen het klimaat		X	X	X
			Het aanpassen van de voeg aan sterk verweerde stenen met afgeronde hoeken		X	X	X
			Het correct verdichten		X	X	X
			Het beschermen van het metselwerk en voegwerk tegen het klimaat		X	X	X
			Correcte uitvoering onder ongunstige omstandigheden		X	X	X
			Basisberoepsopleiding Voeger / gevelbehandelaar niveau 2 Crebo 93950	X	X	X	

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker
Voegen			Cursus Restauratievoegwerk Niveau III/gelijkwaardig	X	X	X Jaar 4
			5 uitgevoerde projecten	X	X	X
Reinigen	RCE-Brochure Techniek 16: Algen, mossen en korstmossen, versie 2008			X	X	
	RCE-Brochure Techniek 17: Het reinigen van gevels, versie 1999			X	X	
	Brochure De Stand der Techniek van Gevelreiniging			X	X	
		Beoordelen vervuiling en consequenties		X	X	
		Het handhaven van korstmossen		X	X	X
		Kiezen juiste middelen en methode verwijderen algen		X	X	
		Verwijderen algen zonder schade		X	X	X
		Verwijderen mossen zonder schade		X	X	X
Anti-graffiti	RCE-Brochure Techniek 39: Graffiti op monumenten, versie 2004			X	X	
		Het onderzoeken van de ondergrond van graffiti		X	X	
	Typen graffiti	Het onderzoeken van het type graffiti		X	X	
	Verwijderingsmethoden graffiti	Het beoordelen van mogelijk- heden en consequenties van methodes van graffiti- verwijdering en antigrffiti- systemen		X	X	
	Methoden van antigrffiti			X	X	
	RCE-Brochure Techniek 1: Hydrofoberen van gevels, versie 2007	Het beoordelen van de gevel op geschiktheid voor hydrofoberen		X	X	
		Het hydrofoberen van de gevel		X	X	X

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze	Leiding 1	Leiding 2	Mede- werker	
Kwaliteitsbewaking		Ingrijpen in geval van onverhoopte afwijking van de spelregels.		X	X	X	
		Het uitvoeren van een verwerkbaarheid sproef voor de specie		X	X		
		Het uitvoeren van dagelijkse controle		X	X		
		Het uitvoeren van een eindcontrole en het opleveren		X	X		
		Het bepalen van de voeghardheid indien overeengekomen voor cementmortels		X	X		
		Het beheren van meet-instrumenten zoals de pendelhamer		X	X		
		Opleveren		X	X		
		Het documenteren van bevindingen, werkzaamheden en gemaakte keuzes		X	X		
		Het motiveren van keuzes		X	X		
		Het intern en/of extern uitwisselen en overdragen van eigen kennis en ervaring		X	X		
		Het opstellen van een offerte of orderbevestiging volgens deze regeling		X	X		
			Verklaringen door derden zoals opdrachtgever en restauratiearchitect		X		

BIJLAGE 3: Matrix voor een systeem voor interne kwaliteitsbewaking

Deze bijlage hoort bij paragraaf 8.1

Procesgerichte onderwerpen

	Hoe documenteren?	Wat en waarop controleren?	Waarmee en hoe controleren (instructie meetinstrument)?	Hoe vaak controleren? (steekproefstelsysteem)	Hoe controleresultaten registreren? (Waar?)	Wat zijn de eventuele toleranties?	Wat zijn de afkeurcriteria (-grenzen)?	Waarom maatstaf ontlenen?	Door wie controleren?	Hoe (herkenbaar) vrijgeven of blokkeren?	Hoe naspeurbaarheid waarborgen?	Wat zijn de acties na afkeur (corrigerende maatregelen)?	Idem preventieve maatregelen?	Hoe terugkoppelen binnen de organisatie?	Hoe intern akkorderen/evalueren/rapporteren?	Hoe terugkoppelen/evalueren met opdrachtgever?	Hoe archiveren?
Van opdrachtgever ontvangen dossier		/	/	/	/	/					/	/	/				
Door opdrachtgever te accorderen stukken	/	/	/	/	/	/					/	/	/	/	/		
Opname bestaande situatie										/		/					
Demontage																	
Staat tijdens werkzaamheden										/		/	/				
Onverwachte zaken + vondsten					/						/						
Afwijkingen tijdens uitvoering	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/					
Inkoopspecificaties		/	/													/	
Te gebruiken materialen																	
Opslag materialen																/	
Werkwijze in werkplaats																/	
Intern transport																/	
Eindresultaat werkplaats																/	
Opslag																/	
Vervoer																/	
Klimaat bouwplaats																/	
Werkwijze bouwplaats																/	
Eindresultaat bouwplaats																/	
Klachten																	

/ niet van toepassing of niet voorgeschreven

Algemene onderwerpen

	Hoe documenteren?	Wat en waarom controleren?	Waarmee en hoe controleren (instructie)	Hoe vaak controleren? (steekproefstelsysteem)	Hoe controleresultaten registreren? (Waar?)	Wat zijn de eventuele toleranties?	Wat zijn de afkeurcriteria (-grenzen)?	Waarom maatstaf ontlenen?	Door wie controleren?	Hoe (herkenbaar) vrijgeven of blokkeren?	Hoe naspeurbaarheid waarborgen?	Wat zijn de acties na afkeur (corrigerende)	Idem preventieve maatregelen?	Hoe terugkoppelen binnen de organisatie?	Hoe intern accorderen/evalueren/rapporteren?	Hoe terugkoppelen/evalueren met opdrachtgever?	Hoe archiveren?
Meetmiddelen																/	
Instellingen en kenmerken van machines/apparatuur																/	
Klimatologische omstandigheden in de werkplaats																/	
Normatieve documenten *																/	
Organogram																	
Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden																	

* relevante normen, praktijkrichtlijnen, beoordelingsrichtlijnen, kwaliteitsverklaringen, rapporten, overeenkomsten, reglementen, circulaires, losbladige uitgaven, verwerkingsvoorschriften, gebruiksaanwijzingen e.d.
/ niet van toepassing of niet voorgeschreven

BIJLAGE 4: Richtlijnen gebruik logo Restauratiekwaliteit

Het beeldmerk 'Restauratiekwaliteit', is ontwikkeld om naar alle betrokken partijen duidelijkheid te verschaffen over de kwaliteitsborging van activiteiten in de monumentenzorg, waaronder 'Erkend Restauratie Voegbedrijf en Erkend Zelfstandig Werkende RestauratieVoeger'.

Het beheer van het merk en het toezicht op een juist gebruik van het beeldmerk wordt uitgeoefend door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit, dat functioneert onder ERM. De daartoe bevoegde certificerende instellingen zien toe op een juist gebruik van het beeldmerk tijdens hun controles bij de gecertificeerde organisaties.

Erkend Restauratie Voegbedrijven en Erkend Zelfstandig Werkende RestauratieVoegers die zijn gecertificeerd voor de in de ERV beschreven activiteiten mogen het beeldmerk voeren. Zij verkrijgen het recht om het beeldmerk te plaatsen:

- op rapportages over uitgevoerde activiteiten, maar alleen als de activiteiten voor het betreffende onderzoek zijn uitgevoerd onder certificatie accreditatie en duidelijk vermeld is dat de ERV-eisen van toepassing zijn;
- op briefpapier, mits de brief geen melding maakt van restauratie-activiteiten die niet zijn of worden uitgevoerd onder certificatie;
- in algemene zin (inclusief promotie en bedrijfspresentatie op bijvoorbeeld bedrijfsauto's), als dit materiaal;
- mede betrekking heeft de restauratie van monumenten die is of wordt uitgevoerd onder certificatie en;
- op geen enkele manier betrekking heeft de restauratie van monumenten die is zijn of wordt uitgevoerd onder certificatie.

Wanneer een document over meerdere activiteiten gaat, waarvan een deel wel en een deel niet onder certificatie is of wordt uitgevoerd, dan mag het beeldmerk alleen in dat document worden geplaatst op een zodanige manier dat volstrekt duidelijk is welke activiteiten onder certificatie zijn uitgevoerd.

Met "onder certificatie" wordt bedoeld "conform de eisen, zoals omschreven in de ERV". Hierbij geldt de ten tijde van de uitvoering van de restauratie vigerende versie van de ERV.

Tegen Erkend Restauratie Voegbedrijven en Erkend Zelfstandig Werkende RestauratieVoegers die het voorgeschreven gebruik van het beeldmerk overtreden kunnen sancties worden ingesteld. Een mogelijke sanctie is het verlies van de bevoegdheid van het gebruik van het beeldmerk. Het beeldmerk is wettig gedeponeerd.

Elk misbruik van het beeldmerk door niet gecertificeerde organisaties kan privaatrechtelijk worden aangepakt.

Deel B

ERKEND ZELFSTANDIG WERKEND RESTAURATIEVOEGER

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

De in deel B van deze BRL opgenomen eisen worden door de certificatie-instellingen, gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag voor c.q. de instandhouding van het certificaat 'Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger'.

Naast de eisen die in deze BRL zijn vastgelegd, stellen de certificatie-instellingen aanvullende eisen in de zin van algemene procedure-eisen van certificatie, zoals vastgelegd in het algemeen certificatiereglement van de betreffende instelling. Via de certificatie-overeenkomst stemt de zelfstandig werkend restauratievoeger in met het certificatiereglement van de certificatie-instelling.

Voor 'certificaathouder' dient in dit document eveneens 'aanvrager' te worden gelezen en omgekeerd.

1.2 Onderwerp

Het certificaat heeft betrekking op het werkterrein 'restauratie voegwerk' zijnde voegwerk, inboetwerk en het behandelen van gevoegde gevels, inclusief het reinigen, hakken en spoelen, en het aanbrengen van anti graffiti-systemen, ten behoeve van de fysieke instandhouding van Nederlandse beschermde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht en de hiervoor van belang zijnde voorbereidingen, vakbekwaamheid, kwaliteitsbewaking, procesbewaking en bedrijfsvoering.

1.3 Geldigheid

Met ingang van 1 november 2012 worden certificaten afgegeven op basis van het voorliggende document.

1.4 Begrippenlijst

Deze tekst is gelijk aan paragraaf 1.4 van deel A met dien verstande dat op relevante plaatsen wordt gelezen 'erkend zelfstandig werkende restauratievoeger' in plaats van restauratievoegbedrijf

2 PROCEDURE VOOR HET VERKRIJGEN VAN DE KWALITEITSVERKLARING

2.1 Start

De aanvrager van de kwaliteitsverklaring besluit in aanmerking te willen komen voor de kwaliteitsverklaring Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. Vervolgens wordt de certificerende instelling benaderd om de procedure te starten. De aanvrager bereidt zich hierop voor door onderbouwing van het voldoen aan de eisen van BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger te verzamelen. Alvorens een restauratievoeger het toelatingsonderzoek kan aanvragen dient eerst een EVC-bewijs voor restauratievoeger niveau III behaald te zijn.

De zelfstandig werkende restauratievoeger beschrijft het eigen restauratievoeg-profiel met aandacht voor de opleidings- en ervaringsgeschiedenis, specialiteiten, kennis, vaardigheden en de ethiek van restaureren.

2.2 Intakegesprek

De procedure treedt in werking op het moment dat een zelfstandig werkend restauratievoeger contact opneemt met de certificatie-instelling om zich te laten certificeren. Er wordt met de voeger een afspraak gemaakt om een intakegesprek te voeren waarin wordt nagegaan of de restauratievoeger al dan niet gereed is om het certificeringstraject te starten. Op basis van het intakegesprek kan de restauratievoeger bepalen of en eventueel wanneer hij zich wil laten certificeren. Als de voeger daartoe besluit neemt hij contact op met de certificatie-instelling en dient het een formele aanvraag in.

2.3 Initiële toets en toelatingsonderzoek

Ter voorbereiding op het toelatingsonderzoek ontvangt de certificatie-instelling stukken die voorgelegd worden aan de erkenningscommissie ter controle van:

- A. De vakinhoudelijke kennis en kunde van de persoon (zie hoofdstuk 7). Dit dient aangetoond te worden met een EVC-bewijs of diploma Restauratievoeger niveau III.
- B. Controle of de persoon daadwerkelijk in restauratie werkt.
Dit dient aangetoond te worden door een referentielijst met foto's van opgeleverde werken aan rijks-, provinciale of gemeentelijke monumenten, beeldbepalende panden en panden binnen een beschermd stadsgezicht van de laatste vijf jaar. (Zie referentielijst onder 1.5. en 3.7 Referenties).
- C. Bedrijfsmatige zaken als omschreven in hoofdstukken 3, 4, 5, 6, 8 van deze BRL, deel B. Profiel, CV, inschrijving KvK, verzekeringen, lijst van gereedschap, visie op en bewijs van continuïteit van kennis (na- en bijscholing), prijs- en contractvorming, werkvoorbereiding, offertes, opdrachtaanvaarding, oplevering, garantie, nazorg. Evaluatie en beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers of ingehuurd partijen (keten).

Het toelatingsonderzoek wordt afgesloten met een checklist in te vullen door de erkenningscommissie.

De initiële toets wordt uitgevoerd door een restauratie-vakinhoudelijke auditor. Tijdens de initiële toets onderzoekt de certificatie-instelling of de uitvoeringspraktijk van de aanvrager in overeenstemming is met de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. De certificatie-instelling stelt van de initiële toets een rapportage op die als basis dient voor het verlenen van het certificaat.

2.4 Afgifte van het certificaat

De kwaliteitsverklaring wordt conform het algemeen reglement van de certificatie-instelling afgegeven wanneer de initiële toets (2.3) in positieve zin is afgerond.

2.5 Eisen aan het certificaat

De het certificaat vermeldt:

- het werkterrein volgens paragraaf 1.2. van deze erkenningsregeling.
- de naam, geboortedatum en adres van de Erkende zelfstandig werkende Restauratievoeger.
- uitgiftedatum en vervaldatum van het certificaat.
- naam en datum van vaststelling door het CCvD Restauratiekwaliteit van de BRL.

- voor de naamsvermelding op de certificaten geldt:
  - Er kan maximaal één natuurlijk persoon op een certificaat staan.
  - Onderaan het certificaat staan de adresgegevens van deze persoon.
  - De betreffende voeger dient een restauratievoeger te zijn.

2.6 Externe kwaliteitsbewaking

Na afgifte van het certificaat wordt door de certificatie-instelling controle uitgeoefend zoals beschreven in 'Protocol uitvoering audits (Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger)'.

3 EISEN AAN DE ZELFSTANDIG WERKEND RESTAURATIEVOEGER

3.1 Restauratievoeger

De aanvrager of certificaathouder is een natuurlijke persoon:

- die conform de wettelijke bepalingen zelfstandig en voor eigen rekening en risico het beroep van voeger uitoefent. Hij is daarmee (mede) gespecialiseerd in de restauratie en
- draagt als duurzaam werkende ondernemer in het maatschappelijke verkeer de verantwoordelijkheid en het risico voor het realiseren van restauratievoegwerk en
- die vertrouwd is met het restaureren van Nederlandse monumenten,
- beeldbepalende panden en panden in een beschermd gezicht, op basis van bestendige eigen kennis, ervaring en specialiteit, als prominent onderdeel van de visie, de bedrijfsvoering, de continuïteit en de professionele communicatie van de restauratievoeger, en
- die als professional investeert in de hiervoor benodigde kennisuitwisseling, vaardigheden, kwaliteitszorg en samenwerking.

3.2 Inschrijving handelsregister

De restauratievoeger dient als voeger te zijn ingeschreven in het wettelijke handelsregister in het land van vestiging. Als bewijs daarvan moet een recent uittreksel van het betreffende handelsregister worden overgelegd aan de certificatie-instelling.

3.3 Verzekeringen

De zelfstandig werkend restauratievoeger dient te beschikken over een wettelijke bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering die ten minste dekking biedt tot € 1 miljoen,- (geïndexeerd) per gebeurtenis.

3.4 Restauratiespecialiteit

De zelfstandig werkend restauratievoeger dient restauratieprojecten uit te voeren en dient zich met deze ervaring en specialiteit te profileren als restauratievoeger.

3.5 Continuïteit van kennis en kunde

De zelfstandig werkend restauratievoeger dient kennis, vaardigheden en kwaliteitsbewustzijn op peil te houden, ook in een periode zonder restauratieprojecten, om als restauratievoeger gekwalificeerd te blijven voor belangrijke restauratieprojecten.

Als indicatie hiervoor geldt als ondergrens, tenzij anders aangetoond, dat de voeger gemiddeld per jaar over de laatste vijf jaar, ten minste twee mensjaren werkzaam is geweest in de restauratie van monumenten, beeldbepalende panden en panden in een beschermd gezicht.

3.6 Gereedschap benodigd voor voegwerk

De restauratievoeger beschikt over eigen gereedschap voor het uitvoeren van restauratievoegwerk. Dit dient aan de aard en omvang van de werkzaamheden te zijn aangepast en te waarborgen dat de uitvoeringskwaliteit beheersbaar en optimaal is. Dit geldt eveneens voor werkzaamheden aan het object in situ, (de)montage, transport en opslag.

3.7 Referenties

Het restauratievoeger toont aan dat hij restauratievoegprojecten met voldoende moeilijkheidsgraad aan geregistreerde monumenten succesvol kan uitvoeren en ook uitvoert en dat hij vertrouwd is met de kennis- en arbeidsintensieve restauratievoegwerkzaamheden aan Nederlandse monumenten. Dit kan blijken uit het feit dat hij gedurende vijf jaar voorafgaande aan de aanvraag voor diverse opdrachtgevers restauratievoegwerkzaamheden heeft gerealiseerd aan monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd gezicht. Van deze werkzaamheden dient het proces verbaal van oplevering, of een andersoortig bewijs beschikbaar te zijn.

In een referentielijst houdt de zelfstandig werkende restauratievoeger alle opgeleverde en onderhanden werken van de laatste vijf jaar bij. Een actuele referentielijst wordt door de voeger bij de voorbereiding van iedere toets aan de certificerende instelling aangeleverd.

Bij de beoordeling van de moeilijkheidsgraad zijn de volgende criteria van belang:

- De kwaliteit van de opgeleverde werken; deze wordt beoordeeld tijdens het projectbezoek, en kan daarnaast aangetoond worden door bijvoorbeeld opleverlijsten, klanttevredenheidsonderzoeken en klanttevredenheidsverklaringen
- De moeilijkheidsgraad van de werken; ook deze wordt beoordeeld tijdens het projectbezoek.

De restauratievoeger moet op een gestructureerde en vastgelegde methode achter de mening van de opdrachtgever komen. Hiervoor is geen standaard methode vereist. Dit kan via klanttevredenheidsonderzoeken, het in laten vullen van verklaringen, een mail waarin de klant verklaart tevreden te zijn of bijvoorbeeld het aangaan van een dialoog. Deze 'klanttevredenheidsverklaringen' (in welke vorm dan ook) dienen vastgelegd te worden.

3.8 Opleiding, ervaring en scholingsplan

De zelfstandig werkend restauratievoeger dient toereikende kennis te hebben toegespitst op de bijzonderheden van het uit te voeren restauratiewerk, overeenkomstig hoofdstuk 7 van deel B van deze BRL 'Eisen aan de vakbekwaamheid van personen'.

De zelfstandig werkend restauratievoeger houdt een na- en bijscholingsplan bij:

Een periodiek te actualiseren meerjarig document (tenminste voor twee jaar) dat beschrijft welke voor het uitoefenen van zijn vak relevante kennis en kunde de zelfstandig werkende restauratievoeger bezit. Verder beschrijft het plan hoe deze kennis en ervaring op peil te houden, uit te wisselen en over te dragen en welke behoeften, tekorten, verbeterpunten en aandachtspunten er bestaan en hoe deze in te vullen. Het na- en bijscholingsplan is toegespitst op de bijzonderheden van het uit te voeren restauratiewerk. Daarbij wordt rekening gehouden met (verwachte) wijzigingen in processen, technieken, uitrusting, wet- en regelgeving en normatieve documenten

Tevens houdt de restauratievoeger een competentiematrix- portfolio bij. Dit document wordt bijgehouden nadat de restauratievoeger ofwel een EVC-bewijs heeft behaald ofwel een diploma voor restauratievoeger niveau III. Hij houdt hierin bij aan welke restauratieprojecten hij heeft gewerkt en waaruit zijn werkzaamheden daar bestonden. De diploma's en/of EVC bewijs, aangevuld met het portfolio, of andere bewijsstukken van kennis en ervaring, dienen bij de zelfstandig werkend restauratievoeger aanwezig te zijn ter inzage voor de certificerende instelling. Deze stukken worden gebruikt om hoofdstuk 7 'Eisen aan de vakbekwaamheid van personen' te kunnen toetsen.

3.9 In eigen beheer

De zelfstandig werkend restauratievoeger verzorgt het calculeren en het opstellen van offertes in eigen beheer. In de offertes en overeenkomsten van de zelfstandig werkend restauratievoeger wordt voor het omschrijven van de kwaliteitseisen van het restauratievoegwerk verwezen naar deze erkenningsregeling.

4 EISEN AAN DE ORGANISATIE

4.1 Beleid

De restauratievoeger houdt in zijn werkzaamheden aantoonbaar rekening met :

- ketengerichte afstemming en verbetering
- wet- en regelgeving
- Arbo-beleid
- maatschappelijk verantwoord ondernemen

4.2 Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers

Om een juiste selectie van samenwerkingspartners en toeleveranciers te maken (ketenregie), worden door de zelfstandig werkende restauratievoeger onderzocht of deze voldoen aan de eisen van deel B van deze BRL (of indien van toepassing: een andere norm). Na afloop van het werk wordt beoordeeld of ze daadwerkelijk aan de eisen voldeden. De zelfstandig werkend restauratievoeger registreert en archiveert de selecties en beoordelingen.

4.3 Wet- en regelgeving

De zelfstandig werkende restauratievoeger dient, ongeacht deze erkenningsregeling, te voldoen aan de relevante gemeentelijke, provinciale, nationale en internationale wet- en regelgeving van overheidswege (onder andere de Arbo, omgevingsvergunning- monumenten).

5 EISEN AAN HET PROCES

5.1 Algemeen

Indien het object als monument is geregistreerd door rijk, provincie of gemeente, dan mogen de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Monumentenwet of de provinciale of gemeentelijke monumentenverordening. De zelfstandig werkend restauratievoeger dient zich er bij de opdrachtgever van te vergewissen of de werkzaamheden een monument betreffen en of er vergunnings- en subsidievoorwaarden van toepassing zijn.

Indien een opdrachtgever, architect of adviseur geen doorslaggevend gewicht toekent aan spelregels en principes in het kader van deze erkenningsregeling, dan dient de zelfstandig werkend restauratievoeger zijn opdrachtgever aantoonbaar te waarschuwen.

De zelfstandig werkend restauratievoeger gaat na welke aspecten nadere studie vragen in het belang van de te verrichten werkzaamheden.

In overleg met de opdrachtgever stelt hij vast of documentatie en/of onderzoek nodig is door een onafhankelijke ter zake kundige.

De zelfstandig werkend restauratievoeger stelt vast of de door hem beheerste kennis en technieken toereikend zijn, en zo niet, op welke wijze hij hierin kan voorzien.

De restauratievoeger stelt vast of de doelstellingen (het 'motto') van de werkzaamheden en de verwachtingen van de opdrachtgever niets aan duidelijkheid te wensen over laten (eenduidigheid, prioriteiten en besliscriteria).

Om inzicht te krijgen in de historische waarde en de diverse risico's van het werk dient de zelfstandig werkend restauratievoeger te zorgen voor een opname en identificatie van de cultuurhistorische waarde en de technische staat, dan wel vast te stellen dat deze opname en identificatie is verzorgd, voor zover relevant voor het betreffende werk.

5.2 Prijs- en contractvorming

Om te waarborgen dat het proces van prijs en contractvorming op een zorgvuldige en correcte wijze verloopt dient de zelfstandig werkende restauratievoeger :

- zelfstandig prijs en contractvorming te kunnen verzorgen;
- standaard contracten en voorwaarden voor essentiële en regelmatig terugkerende onderdelen te ontwikkelen; en
- op de hoogte te zijn van wet en regelgeving.

5.3 Werkvoorbereiding

In dit proces van werkvoorbereiding toont de zelfstandig werkend restauratievoeger de volgende aspecten aan:

- de overall planning, waarin zijn inzet van uren, materiaal en materieel en relevante deadlines (onder andere in verband met levertijden en de huur van materieel) zijn opgenomen;
- Omschrijving van de werkzaamheden, materialen en technieken;
- de risicoanalyse in ieder geval m.b.t. veiligheid en (restauratie-)kwaliteit (constructies, materialen, technieken, afwerking, cultuurhistorische waarden).

5.4 Uitvoering

De werkzaamheden dienen, behoudens onverwachte bevindingen tijdens de voortgang, te corresponderen met de hierboven bedoelde werkvoorbereiding. De zelfstandig werkende restauratievoeger draagt zorg voor een zo tijdig mogelijke signalering van onverwachte bevindingen.

Van het bestaande materiaal met historische waarde dient een maximum gehandhaafd te zijn voor zover dit in de fysieke samenhang mogelijk en redelijk is.

Verantwoording van bevindingen, werkzaamheden en gemaakte keuzes gebeurt voortdurend met een nauwkeurige, analytische en kritische documentatie.

De werkzaamheden dienen voortdurend te worden afgestemd op de bevindingen tijdens de voortgang, rekening houdend met de cultuurhistorische waarden van het bestaande werk, in het werk aan te treffen bijzonderheden (ook onvoorziene zaken), voor het werk gekozen restauratie-uitgangspunten en de beperkingen van het werk.

5.5 Oplevering, garantie en nazorg

De zelfstandig werkend restauratievoeger beschikt over een opleveringsdossier waarin in ieder geval de volgende aspecten zijn opgenomen:

- het proces-verbaal van oplevering;
- de verstrekte garanties;
- (de relevante onderdelen van) het projectplan;
- de contractuele bepalingen betreffende de nazorg.

6 EISEN AAN TE GEBRUIKEN PRODUCTEN

De producten dienen te voldoen aan de eisen in de Uitvoeringsrichtlijn Erkend Restauratie Voegwerk

7 EISEN AAN DE VAKBEKWAAMHEID VAN PERSONEN

7.1 Onderwerp

De eisen aan de vakbekwaamheid van personen hebben betrekking op de volgende werkzaamheden ten behoeve van de fysieke instandhouding van gevoegde gevels van beschermde monumenten en beeldbepalende panden en panden in beschermde gezichten in Nederland:

- calculeren, werkvoorbereiding
- inboeten
- voegen
- reinigen, bijvoorbeeld van graffiti, en hakken
- (na)behandelen van gevoegde gevels, bijvoorbeeld met anti-graffiti

De eisen zijn van toepassing op :

- Calculeren
- Werk voorbereiden
- Voegen
- Metselen
- Gevel behandelen (reinigen, hakken en nabehandelen)

7.2 Vereiste kennis en kunde

De vereiste kennis en kunde van de zelfstandig werkend restauratievoeger staan samengevat in de tabel in bijlage 2.

De zelfstandig werkende restauratievoeger dient aan te tonen dat hij voldoet aan de eisen van vakbekwaamheid zoals hieronder is geformuleerd. Dit kan door aan te tonen dat zijn kennis overeenstemt met eindtermen van opleidingen (Restauratievoeger niveau III), EVC-standaarden, kwalificatiedossiers en beroepscompetentieprofielen.

7.3 Na- en bijscholingsplan en competentiematrix/portfolio

Zie 3.8

7.4 Beoordeling van vakbekwaamheid

De vakbekwaamheid wordt beoordeeld tijdens de audits die uitgevoerd worden in het kader van de BRL, deel B en de bijbehorende uitvoeringsrichtlijn. De beoordeling gebeurt aan de hand van door de restauratievoeger uitgevoerde projecten en bewijzen zoals aangegeven in paragraaf 7.2.

8 EISEN AAN INTERNE KWALITEITSBEWAKING

8.1 Algemeen

De aanvrager dient te waarborgen dat de materialen, werkzaamheden, omstandigheden en resultaten bij voortduring aan de vastgestelde eisen voldoen. Daarbij dienen ten minste de onderwerpen geborgd te worden die zijn aangegeven in de 'Matrix voor een systeem voor interne kwaliteitsbewaking' (Bijlage 3) op een wijze die is toegesneden op restauratie en renovatie.

8.2 Meetmiddelen

De aanvrager dient te beschikken over de voor hem relevante meetmiddelen om in eigen beheer de kwaliteitsaspecten te bewaken van ten minste de onderdelen/punten zoals vermeld in de URL Restauratie Voegwerk behorende bij deze erkenningsregeling.⁴

Indien de certificaathouder een extern laboratorium inschakelt in het kader van deze deel B van deze BRL dient deze door de certificatie-instelling te zijn goedgekeurd.⁵

8.3 Werkzaamheden melden

De erkenningshouder dient op verzoek een lijst van actuele werken of referentielijst te sturen aan de certificatie-instelling.

8.4 Uitbesteding

Uitbesteding van werkzaamheden die vallen onder het onderwerp van deze BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger kan alleen aan een zelfstandig werkend restauratievoeger of een persoon of bedrijf met een gelijkwaardig certificaat of aantoonbare vergelijkbare ervaring.

8.5 Externe kwaliteitsbewaking

De certificaathouder dient medewerking te verlenen aan de door of namens de certificatie-instelling uit te voeren controlewerkzaamheden door toegang tot de werken te verlenen en desgevraagd in alle relevante documenten inzage te verschaffen en monsters ter beschikking te stellen.

9 EISEN AAN DE EXTERNE KWALITEITSBEWAKING

9.1 Algemeen

De certificatie-instelling moet voor het werkterrein 'bouw' op basis van NEN-EN-ISO 9001 zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie.

⁴ De Uitvoeringsrichtlijn is hier bepalend. Afhankelijk van het type werk kan het gaan om het Karstenbuisje en/of een Voeghardheidsmeter Type PM op basis van de Schmidt pendelhamer, gemodificeerd volgens de methode TNO-IBBC.

⁵ Voor voegwerk zal de noodzaak hiervan beperkt blijven tot bijzondere omstandigheden.

De certificatie-instelling moet een overeenkomst hebben gesloten met de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) om deze BRL te gebruiken. De certificatie-instelling dient het curriculum vitae van de auditors ter goedkeuring te verstrekken aan de Stichting ERM. De certificatie-instelling rapporteert ten minste jaarlijks (in maart) aan de Stichting ERM over de uitgevoerde certificatiwerkzaamheden in het kader van deze erkenningsregeling. In deze rapportage moeten de volgende onderwerpen zijn opgenomen:

- aantal ontvangen certificatie-aanvragen
- aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar
- aantal certificaathouders aan het einde van het verslagjaar
- aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar
- aantal uit te voeren audits in het verslagjaar
- aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar
- aantal opgeschorte certificaten
- aantal ingetrokken certificaten
- aantal beëindigde certificaten
- algemene rapportage over de auditbevindingen per controle aspect in hoofdlijnen en in detail per scope, waarbij de volgende onderdelen worden beschreven:
  - trends in tekortkomingen
  - eventuele overige zaken die naar het oordeel van de Certificerende Instelling voor het CCvD Restauratiekwaliteit van belang zijn
  - ontvangen klachten van derden
  - sancties / vervolgacties, waarbij de volgende onderdelen worden beschreven:
    - schriftelijke waarschuwingen
    - extra bezoeken
    - opschortingen van certificaten
    - intrekking van certificaten
  - aantal uitgevoerde toelatingsonderzoeken
  - aantal gecertificeerde organisaties
  - de kwalificaties van het certificatiepersoneel.

9.2 Frequentie

De certificatie-instelling controleert met een basisfrequentie van twee keer per jaar of de zelfstandig werkende restauratievoeger (nog) voldoet aan de eisen uit de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger.

Zo nodig kan de certificerende instelling bovenvermelde basisfrequentie in overleg met het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit bijstellen. Op grond van de bevindingen van de certificerende instelling kan de individuele frequentie hiervan afwijken.

Voor een respijtperiode van 6 maanden kan gebruik gemaakt worden indien het bedrijf tijdelijk geen werk in uitvoering heeft.

In verband met de economische crisis geldt tussen de periode van 1 juli 2013 t/m 31 december 2014 een additionele respijtperiode van 1 jaar. Deze kan verlengd worden door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van de ERM.

Voorwaarde is dat het bedrijf een melding doet aan de CI zodra een in aanmerking komend werk onderhanden is (de termijn van 12 maanden niet nodeloos benutten).

9.3 Sanctiebeleid

De certificatie-instelling kan sancties treffen tegen de certificaathouder. De certificatie-instelling hanteert de volgende regels en gradaties.

Een aandachtspunt is een afwijking die wordt geconstateerd op punten die niet van invloed zijn op de kwaliteit van het restaureren of die geen direct risico betekenen voor het object. Bijvoorbeeld als er een personeelsdossier incompleet is.

Kleine afwijkingen in de kwaliteit met een incidenteel karakter kunnen ook als aandachtspunt benoemd worden. Bijvoorbeeld wanneer een auditor constateert dat de kleur van een voeg niet geheel overeenkomt met het opgezette proefstuk.

Een aandachtspunt wordt vermeld in de rapportage en gecontroleerd bij de volgende toets. Bij certificaathouders wordt bij de terugkoppeling de afspraak gemaakt, t over de uiterste termijn waarbinnen het punt verbeterd dient te zijn. Bij een aanvrager wordt geen termijn gesteld. Is er geen gevolg aan gegeven wordt het een verbeterpunt.

Een verbeterpunt is een minder ernstige afwijking dan een tekortkoming, die moet leiden tot maatregelen binnen een af te spreken termijn. Het kan een inhoudelijk punt betreffen zoals slecht uitgehakte voegen of ontbrekende documentatie. Het kan ook gaan om een eerder geformuleerd aandachtspunt dat niet opgepakt is.

Een restauratievoeger mag niet meer dan drie verbeterpunten hebben. Bij certificaathouders wordt bij de terugkoppeling de afspraak gemaakt over de uiterste termijn waarbinnen het punt verbeterd dient te zijn. Bij een aanvrager wordt geen termijn gesteld. Bij drie verbeterpunten wordt het uitreiken van een certificaat aangehouden. Een bestaand certificaat wordt tijdelijk opgeschort. Bewijsmateriaal wordt zo mogelijk opgestuurd naar de certificerende instelling. Voor controle hiervan worden geen kosten in rekening gebracht. Bij maatregelen waarbij in het werk gecontroleerd moet worden zullen door de certificerende instelling extra kosten gerekend worden. Als de restauratievoeger (binnen de afgesproken termijn) bewijs levert dat het /de verbeterpunt (en) verholpen is/zijn wordt de opschorting ongedaan gemaakt. Bij de volgende toets wordt gecontroleerd of de maatregelen ook structureel ingebed zijn in de organisatie. Is er geen gevolg aan gegeven, dat wordt het een tekortkoming.

Een tekortkoming is een ernstige afwijking die moet leiden tot direct te nemen maatregelen naar aanleiding van een audit. Bijvoorbeeld als een monument schade aangedaan wordt door een ondeskundige en/of slordige manier van werken of als de directe veiligheid van medewerkers in gevaar is. Een bedrijf mag geen tekortkoming hebben. Bij certificaathouders wordt bij de terugkoppeling de afspraak gemaakt over de termijn waarbinnen het punt verbetert dient te zijn. Bij een aanvrager wordt geen termijn gesteld.

Bij een tekortkoming wordt het uitreiken van een certificaat aangehouden. Een bestaand certificaat wordt tijdelijk opgeschort.

Bewijsmateriaal wordt zo mogelijk opgestuurd naar de certificerende instelling. Voor controle hiervan worden geen kosten in rekening gebracht. Bij maatregelen waarbij in het werk gecontroleerd moet worden zullen door de certificerende instelling extra kosten gerekend worden. Als de restauratievoeger binnen de afgesproken termijn bewijs levert dat de tekortkoming is

verholpen wordt een certificaat afgegeven, dan wel wordt de opschorting ongedaan gemaakt. Bij de volgende toets wordt gecontroleerd of de maatregelen ook structureel ingebed zijn in de organisatie

Als voor een verbeterpunt of tekortkoming niet volstaan kan worden met het toezenden van documenten en hiervoor een dag of dagdeel extra besteed moet worden, dan wordt dit bij de terugkoppeling gemeld aan het bedrijf en wordt de certificerende instelling hiervan zo nodig in kennis gesteld.

Tabel sanctiebeleid

Verbeterpunten	Tekortkomingen	Maatregel	Sanctie
1 tot 3		Omschrijving te treffen maatregel(en) binnen 3 maanden	
6 of meer		Omschrijving te treffen maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing
Meer dan 3			Aanhouden/opschorten certificaat
	1	Omschrijving uitgevoerde maatregel(en) binnen 3 maanden	Aanhouden/opschorten certificaat
	3 tot 5	Omschrijving uitgevoerde maatregelen binnen 1 maand	Waarschuwing
	Meer dan 5	Omschrijving uitgevoerde binnen 1 maand.	Waarschuwing, schorsen, niet voortzetten of beëindigen van het certificaat

9.4 Deskundigheid

De certificerende instelling dient voor het auditen en voor de beoordeling van rapporten van een auditor functionarissen in te zetten met een opleiding, kennis en ervaring overeenkomstig onderstaande tabel. De auditor dient ten minste een keer per jaar met de certificatie-instelling actief deel te nemen aan een gezamenlijke evaluatiedag die in dien nodig moet leiden tot aanbevelingen voor aanpassing of verbetering van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger aan de Vereniging Nederlandse Voegbedrijven en de Stichting ERM.

Certificatiepersoneel	Opleiding	Kennis en Ervaring
Auditor (restauratiedeskundige)	HBO-niveau	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monumentenzorg, restauratietechniek en met name restauratieuitvoering en restauratievoegwerk ▪ Bouwkunde, eventueel in combinatie met architectuurhistorie of kunsthistorie ▪ Ten minste tien jaar actief betrokken zijn bij restauratieprojecten ▪ Auditing ▪ Is de algemene pensioengerechtigde leeftijd nog niet gepasseerd, of ten hoogste met vijf jaar. ▪ Onafhankelijk van het bedrijf, de te beoordelen objecten en de bij de planvorming, begeleiding of uitvoering hiervan betrokken partijen ▪ Curriculum vitae ter goedkeuring naar de Stichting ERM.
Auditor (bedrijfsvoering, kwaliteitszorg, certificering)		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lead auditor ISO
Beslisser	HBO-niveau	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Managementervaring ▪ Kennis van certificatie en minimaal 5 jaar ervaring in het certificeren ▪ Kennis van accreditatiecriteria

9.5 Onafhankelijkheid

Degenen die de audits uitvoeren, mogen op geen enkele wijze betrokken zijn bij de planvorming, begeleiding of uitvoering van objecten die tijdens de audits worden beoordeeld.

Bij herhalingstoetsen wordt na ten hoogste zes jaren de auditor van de voorgaande toetsen vervangen door een andere auditor om een evenwichtige beoordeling over langere termijn te verkrijgen.

10 LIJST VAN VERMELDE DOCUMENTEN

Lijst van in deze BRL
genoemde documenten:

NEN-EN-ISO 9001:2008 Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen
NEN-EN-ISO/IEC 17024 Conformiteitsbeoordeling - Algemene eisen voor instellingen die
persoonscertificatie uitvoeren (persoonscertificering)
IAF GD 24:2009 Toelichting op ISO/IEC 17024:2003

Indien achter het nummer van een gecorrigeerde of aangevulde norm een jaartal is geplaatst, betreft dit het jaar waarin de laatst gepubliceerde correctie of aanvulling is uitgegeven

BIJLAGE 1: Model tekst certificaat (zelfstandig werkende restauratievoeger)

Het certificaat is afgegeven conform de BRL Erkend Restauratie Voegbedrijf en Erkend Zelfstandig Werkend Restauratievoeger aan de zelfstandig werkende restauratievoeger....., gevestigd.....

De goedkeuring is afhankelijk van het blijvend voldoen aan de eisen zoals opgenomen in de BRL Erkend Restauratie Voegwerk, hetgeen door de certificerende instelling periodiek zal worden beoordeeld.

Dit certificaat heeft betrekking op het werkterrein 'restauratie voegwerk' zijnde voegwerk, inboetwerk en het behandelen van gevels, inclusief het reinigen, hakken en spoelen en het aanbrengen van anti-graffiti systemen, ten behoeve van het de fysieke instandhouding van Nederlandse beschermde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht en de hiervoor van belang zijnde voorbereidingen, vakbekwaamheid, kwaliteitsbewaking, procesbewaking en bedrijfsvoering.

Nadere informatie over het certificaat en de van toepassing zijn de eisen uit de Beoordelingsrichtlijn ERV kunt u opvragen bij de gecertificeerde voeger. De Beoordelingsrichtlijn wordt beheerd door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg.

Dit certificaat bestaat uit 1 pagina.

Nummer:

Afgifte:

Vervaldatum:

Op het certificaat worden vermeld: het logo Restauratiekwaliteit, het logo Gevelgilde en het logo van de certificerende instelling.

BIJLAGE 2: Eisen aan de vakbekwaamheid van personen

Deze bijlage hoort bij deel B paragraaf 7.2

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze
Vorbereiden	Vergunningplicht volgens wet- en regelgeving		
	Ouderdom, authenticiteit en bouwsporen		Herkennen van bouwsporen en waardevolle onderdelen
	Prestatie-eisen van het Bouwbesluit		
	Toepassingsgebieden restauratiebaksteen en morteltypen volgens URL tabel 2		
	Kenmerken van materialen: mortels op basis van cement, mortels op basis van kalk en kalk/tras (herkomst, samenstelling, variëteiten, eigenschappen, duurzaamheid, gedrag onder extreme omstandigheden, uiterlijk, behandeling, bewerkbaarheid, normen, controle)	Kiezen juiste materialen	
	Kenmerken van technieken	Kiezen juiste technieken	
	de inhoud van relevante verwerkingsvoorschriften (voorschriften voor transport, opslag, verwerking, beheer en onderhoud), gebruiksaanwijzingen, normen, praktijkrichtlijnen, beoordelingsrichtlijnen en kwaliteitsverklaringen die horen bij gebruikte materialen, technieken en uitrusting		
	Hydrauliteitsklassen van mortels op basis van kalk of kalk/tras		
	Begrippen volgens URL § 1.1 en §4.3.2, CUR-Aanbeveling 61, Bouwstenen voor de Richtlijn Restauratiebaksteen & Metselmortels		
	Publicaties Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Amersfoort: Brochure Techniek 2: Voegwerk, versie 2007 Brochure Techniek 4: Baksteenmetselwerk, Scheuren en herstel, versie 2009 Brochure Techniek 37: Het gebruik van kalkmortel, versie 2003		
Rapport TU 2007: Kwaliteitseisen Restauratiebaksteen Kwaliteitseisen Metselmortels in Kalk Bouwstenen voor de Richtlijn Restauratiebaksteen & Metselmortels		Omgaan met papieren of digitale kennisdragers, vakliteratuur, rapporten en adviezen	

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze
Voorbereiden			Werken met en kunnen vertalen van rapportages van de Monumentenwacht, de Rijksgebouwendienst en/of van vergelijkbare instellingen
	BRL 2826 Vervaardiging van metsel- en lijmwerkconstructie en/of voegwerk		
	BRL 1904 Droge cementgebonden mortels		
	Verpakking, opslag en transport van materialen		
	Voeghardheidsklassen cementgebonden mortel volgens CUR-aanbeveling 61 tabel 1 en 2		
		Omschrijven aandachtspunten en mogelijke knelpunten in een project	
		Opnemen staat (technisch en bouwhistorisch)	
		Beoordelen opneming	
		Beoordelen uitvoerbaarheid prijsaanvraag, bestek/werkomschrijving, detailleringen	
		Opdrachtgever waarschuwen voor afwijkingen, tegenstrijdigheden en/of consequenties	
		Bepalen aanpak	
		Voraf vastleggen mortelsamenstelling	
			Aansturen van medewerkers en/of onderaannemers naar technische en historische eisen
		Vijf jaar ervaring met restauratiewerkzaamheden aan monumenten en/of beeldbepalende panden in een beschermd gezicht, speciaal voor voegwerk, reiniging en (na)behandeling van gevoegde gevels	

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze
Herstellen/Inboeten	Metselverbanden		
		Beoordelen ondergrond voor inboetwerk.	
		Vooraf vastleggen werkwijze verwijderen stenen	
	Eisen aan inboetwerk volgens paragraaf 5.1.3 van de URL		
	BRL 1007 Metselbaksteen		
		Het maken van tanden en inkassingen voor inboetwerk	
		Uitboren of uithakken aangetaste en beschadigde stenen	
	Eisen aan te (her)gebruiken stenen	Keuren te (her)gebruiken stenen	
		Metselaar 3 Metselaar (Allround Metselaar herstel en restauratie) Crebo 94822	
Voegen	CUR-Aanbeveling 61:1998 Het voegen van metselwerk		
	Soorten voegwerk (type, kleur, structuur/textuur)	Nader onderzoek mortelsamenstelling, verband, afwerking, type, kleur, structuur/textuur, vormen van voegwerk	
		Nader onderzoek naar de oorzaak van problemen	
		Beoordelen noodzaak metingen	
	Kenmerken van ondergronden: baksteen, natuursteen, kalkzandsteen, voegruimte	Beoordelen ondergrond voor voegwerk	
		Vooraf overeenkomen kleur en structuur van voegwerk	
		Beoordelen noodzaak bijzondere eisen aan voegspecie en voegwerk, zoals verwerkbaarheid, porositeit, weerstand tegen zoutbelasting, liggende delen, vernieuwen voegwerk in gehydrofobeerd metselwerk.	
		Het organiseren van een keuring als de voegspecie moet voldoen aan aanvullende eisen.	
	Vastleggen gekozen proefstuk in een verslag met afbeelding		

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze
Voegen		Het controleren op waterkerende voorzieningen, dakbedekking, muurafdekkingen, goten, hemelwaterafvoer	
		Het controleren van steigerwerk	
		Het controleren van metselwerk op speciesmetten, witte uitslag en andere vervuiling.	
		Het controleren van de metselvoegen (vol en zat)	
		Het controleren achter metselprofielen	
		Ondergrond voorbereiden	
		Het correct reinigen van de voegruimte	
		Het controleren van de vochtigheid van het metselwerk voor het voegen	
	Benodigde diepte van de te verwijderen voeg	Handmatig uithakken	
	Minimale en maximale voegmassa	Inslijpen lintvoeg	
		Het mengen van componenten op de juiste wijze.	
		Het beschermen van het mengsel tegen het klimaat	
		Het aanpassen van de voeg aan sterk verweerde stenen met afgeronde hoeken	
		Het correct verdichten	
		Het beschermen van het metselwerk en voegwerk tegen het klimaat	
		Correcte uitvoering onder ongunstige omstandigheden	
			Basisberoepsopleiding Voeger / gevelbehandelaar niveau 2 Crebo 93950
			Cursus Restauratievoegwerk Niveau III/gelijkwaardig
		5 uitgevoerde projecten	
Reinigen	RCE-Brochure Techniek 16: Algen, mossen en korstmossen, versie 2008 RCE-Brochure Techniek 17: Het reinigen van gevels, versie 1999 Brochure De Stand der Techniek van Gevelreiniging (InfoMil 2000)		
		Beoordelen vervuiling en consequenties	
		Het handhaven van korstmossen	

	Kennis	Toepassen/ Beoordelen/ Vaardigheid	Ervaring/ beoordelingswijze
Reinigen		Kiezen juiste middelen en methode verwijderen algen	
		Verwijderen algen zonder schade	
		Verwijderen mossen zonder schade	
Antigrafitti	RCE-Brochure Techniek 39: Graffiti op monumenten, versie 2004		
		Het onderzoeken van de ondergrond van graffiti	
	Typen graffiti	Het onderzoeken van het type graffiti	
	Verwijderingsmethoden graffiti	Het beoordelen van mogelijkheden en consequenties van methodes van graffiti-verwijdering en antigraffiti-systemen	
	Methoden van antigraffiti		
	RCE-Brochure Techniek 1: Hydrofoberen van gevels, versie 2007	Het beoordelen van de gevel op geschiktheid voor hydrofoberen	
Kwaliteitsbewaking		Het hydrofoberen van de gevel	
		Ingrijpen in geval van onverhoopte afwijking van de spelregels.	
		Het uitvoeren van een verwerkbaarheidsproef voor de specie	
		Het uitvoeren van dagelijkse controle	
		Het uitvoeren van een eindcontrole en het opleveren	
		Het bepalen van de voeghardheid indien overeengekomen voor cementmortels	
		Het beheren van meetinstrumenten zoals de pendelhamer	
		Opleveren	
		Het documenteren van bevindingen, werkzaamheden en gemaakte keuzes	
		Het motiveren van keuzes	
		Het intern en/of extern uitwisselen en overdragen van eigen kennis en ervaring	
		Het opstellen van een offerte of orderbevestiging volgens deze regeling	
			Verklaringen door derden zoals opdrachtgever en restauratiearchitect

BIJLAGE 3: Matrix voor interne kwaliteitsbewaking

Deze bijlage hoort bij deel B paragraaf 8.1

Procesgerichte onderwerpen

	Hoe documenteren?	Wat en waarop controleren?	Waarmee en hoe controleren (instructie meetinstrument)?	Hoe vaak controleren? (steekproefstelsysteem)	Hoe controleresultaten registreren? (Waar?)	Wat zijn de eventuele toleranties?	Wat zijn de afkeurcriteria (-grenzen)?	Waarom maatstaf ontlenen?	Door wie controleren?	Hoe (herkenbaar) vrijgeven of blokkeren?	Hoe naspeurbaarheid waarborgen?	Wat zijn de acties na afkeur (corrigerende maatregelen)?	Idem preventieve maatregelen?	Hoe terugkoppelen binnen de organisatie?	Hoe intern akkorderen/evalueren/rapporteren?	Hoe terugkoppelen/evalueren met opdrachtgever?	Hoe archiveren?
Van opdrachtgever ontvangen dossier	/		/	/		/	/		/	/		/	/	/	/		
Door opdrachtgever te accorderen stukken	/		/	/		/	/					/	/		/	/	
Opname bestaande situatie											/		/				
Demontage																	
Staat tijdens werkzaamheden											/		/		/		
Onverwachte zaken + vondsten						/						/					
Afwijkingen tijdens uitvoering	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/					
Inkoopspecificaties			/	/												/	
Te gebruiken materialen																	
Opslag materialen																/	
Werkwijze in werkplaats																/	
Intern transport																/	
Eindresultaat werkplaats																/	
Opslag																/	
Vervoer																/	
Klimaat bouwplaats																/	
Werkwijze bouwplaats																/	
Eindresultaat bouwplaats																	
Klachten																	

/ niet van toepassing of niet voorgeschreven

Algemene onderwerpen

	Hoe documenteren?	Wat en waarop controleren?	Waarmee en hoe controleren (instructie meetinstrument)?	Hoe vaak controleren? (steekproefstelsysteem)	Hoe controleresultaten registreren? (Waar?)	Wat zijn de eventuele toleranties?	Wat zijn de afkeurcriteria (-grenzen)?	Waarom maatstaf ontlenen?	Door wie controleren?	Hoe (herkenbaar) vrijgeven of blokkeren?	Hoe naspeurbaarheid waarborgen?	Wat zijn de acties na afkeur (corrigerende maatregelen)?	Idem preventieve maatregelen?	Hoe terugkoppelen binnen de organisatie?	Hoe intern akkorderen/evalueren/rapporteren?	Hoe terugkoppelen/evalueren met opdrachtgever?	Hoe archiveren?
Meetmiddelen																/	
Instellingen en kenmerken van machines/apparatuur																/	
Klimatologische omstandigheden in de werkplaats																/	
Normatieve documenten *																/	
Organogram																	
Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden																	

* relevante normen, praktijkrichtlijnen, beoordelingsrichtlijn en, kwaliteitsverklaringen, rapporten, overeenkomsten, reglementen, circulaire, losbladige uitgaven, verwerkingsvoorschriften, gebruiksaanwijzingen e.d.

/ niet van toepassing of niet voorgeschreven

BIJLAGE 4. Richtlijnen gebruik logo restauratiekwaliteit.

Deze bijlage is gelijk aan bijlage 4 in deel A.